

БОЛОВСРОЛ,
ШИНЖЛЭХ УХААНЫ
ЯАМ

ДАСГАЛ АЖЛЫН ДЭВТЭР

Ерөнхий боловсролын сургуулийн I ангийн сурагчдад зориулав.

Нэг дэх хэвлэл

ХУДАЛДАЖ, БОРЛУУЛАХЫГ ХОРИГЛОНО.

Улаанбаатар хот
2021 он

ННА-74.1
ДАА-372
Д-389

БШУЯ-ны захиалгаар, НҮБ-ын Хүүхдийн Сангийн
санхүүжилтээр бүтээв.

Зохиогчдын баг:

Ахлагч: Ц.Дэлгэрсайхан

Гишүүд: А.Оюунтунгалаг
Д.Энхцэцэг
Г.Бямбацэрэн
Т.Энхтуяа
А.Гантуул
Б.Баярчимэг
Д.Хишигжаргал
А.Амардалай

ЕБС-ийн багш: О.Нарантуяа
Д.Үерцэцэг

Туршилтыг зохион байгуулсан:
Ц.Баясгалан
Д.Ганчимэг
Л.Уртнасан

Редактор: О.Пүрэв
Б.Эрдэнэчимэг
Т.Энхтуяа

Эхийг бэлтгэсэн: З.Ганхуяг

Зураач: Т.Баярмагнай

“Бест Колор Интернэшнл” ХХК-д эхийг бэлтгэж, хэвлэв.

ISBN: 978-9919-503-32-1

ӨМНӨХ ҮГ

Монгол Улсын Засгийн газар, Боловсрол, шинжлэх ухааны яам (БШУЯ)-аас цар тахлын үеийн онцгой нөхцөлтэй уялдуулан ЕБС-ийн хичээл сургалтыг зайны (теле) болон цахим хэлбэрт шилжүүлсэн билээ. Энэ цаг үед багш, сурагч, эцэг эхчүүдийн суралцахуйн хамтын ажиллагааг дэмжих, тэгш, хүртээмжтэй боловсролын үйлчилгээг хүүхэд бүрд хүргэхэд төрийн болон мэргэжлийн байгууллага, хамт олны дэмжлэг зайлшгүй чухал байна.

Энэ цаг үед БШУЯ-ны захиалгаар НҮБ-ын Хүүхдийн Сангийн санхүүжилтээр МУБИС-ийн Багшийн сургуулийн багш, эрдэмтэн судлаачид энэхүү “Дасгал ажлын дэвтэр”-ийг боловсруулан, Та бүхэнд хүргэж байна.

Уг дасгал ажлын дэвтэр нь монгол хэл, иргэний ёс зүйн боловсрол, хүн ба орчин, математик хичээл тус бүрээр агуулгыг бататгах, хоцрогдлыг арилгах зорилго бүхий дасгал, даалгавартай.

Мөн дасгал ажлын дэвтрийн онцлог нь хүүхэд дасгал, даалгавраа гэр бүлийн гишүүдийн оролцоо, дэмжлэгтэй гүйцэтгэх тул тэдэнд зориулсан зөвлөмжтэй. Хүүхдийнхээ унших, бичих, бодох, суралцахуйг дэмжих, эерэг хандлага төлөвшүүлэхэд эцэг эх, гэр бүлийн гишүүдийн үүрэг чухал гэдгийг сайтар санаж, хамтран ажиллаарай. Таны хүүхдийн өнөөдрийн эзэмшсэн мэдлэг, чадвар, төлөвшил нь ирээдүйн бүтээлч сэтгэлгээтэй, оюунлаг, энэрэнгүй иргэн болохын үндэс юм.

Гэр бүлийнхэн, хүү, охинтойгоо хамт дасгал ажлын дэвтрийг ажиллах явцдаа хүүхдийнхээ ангийн багшаас тусламж, дэмжлэг аваарай.

Дасгал ажлын дэвтрийг боловсруулахад Улаанбаатар хот болон орон нутгийн сурагч, эцэг эх, багш нараас санал асуулга, судалгаа авч, туршилтыг богино хугацаанд, амжилттай зохион байгуулж, хамтран ажилласан Боловсролын хүрээлэн, Багшийн мэргэжил дээшлүүлэх институт, Нийслэлийн боловсролын газрын мэргэжилтнүүдэд талархал илэрхийлье.

Дасгал ажлын дэвтрийг богино хугацаанд боловсруулсан тул цаашид сайжруулахад та бүхний баримт нотолгоонд тулгуурласан санал үнэ цэнтэй байх болно. Иймд санал, хүсэлтээ МУБИС-ийн Багшийн сургуульд ирүүлбэл бид талархан хүлээн авна.

Эрдэм номын цагаан буян дэлгэрэх болтугай.

Зохиогчид

ЗӨВЛӨМЖ

Таны хүү, охины суралцахуйг дэмжих “Дасгал ажлын дэвтэр” бэлэн боллоо. I ангийн сурагчдын хувьд бүх үсгээ үзэж хараахан дуусаагүй учраас дасгал, даалгаврын зааврыг бие даан унших чадвар хязгаарлагдмал тул монгол хэл, хүн ба орчин хичээлийн заавар, зөвлөмжийг нэгтгэн хуудасны доод хэсэгт байрлуулав. Заавар болон танд зориулсан зөвлөмжтэй сайтар танилцсаны үндсэн дээр хүүхдээ чиглүүлнэ. Хүүхэд тань шууд дэвтэртээ дасгал, даалгавраа хийж болохыг сануулаарай.

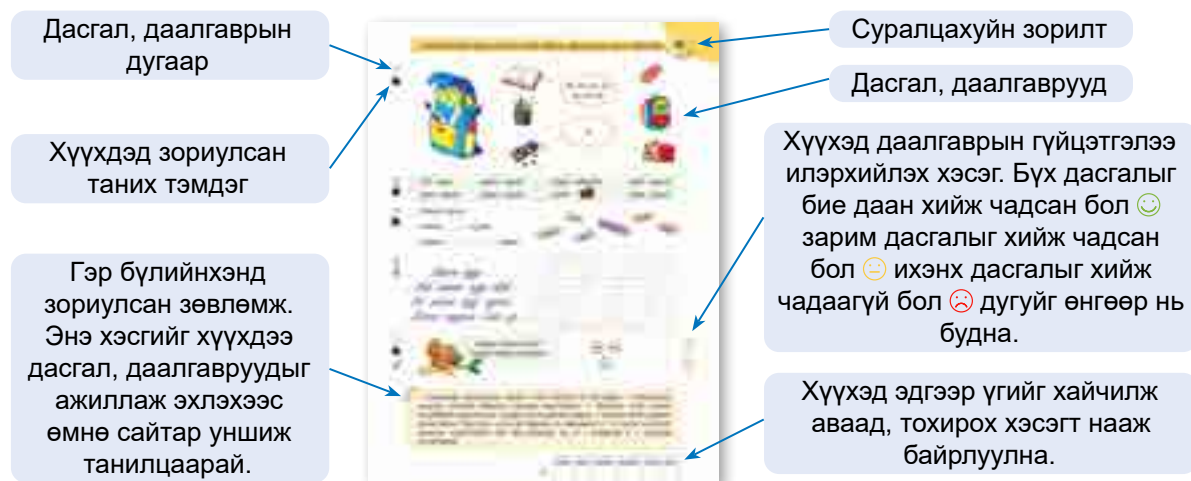
Дасгал ажлын дэвтрийг сурах бичиг, теле хичээл, ангийн багшийн даалгавартай уялдуулж, аль болох ачаалал өгөхгүйгээр хичээлийн агуулгыг бататгах, нөхөх, хоцрогдлыг арилгах зорилгоор хүүхдээ дэмжиж ажиллаарай.

Хавсралтад буй дармал болон бичмэл эхийг бие даан уншиж, бичихэд нь зориулав. Бичмэл эхийг уншлагад түлхүү хэрэглэх нь унших төдийгүй бичих чадварыг хөгжүүлэхэд тустай.

“Иргэний ёс зүйн боловсрол” хичээл нь бусад хичээлээс нэлээд онцлогтой. Ёс зүй нь гэр бүл, хүмүүсийн өдөр тутмын харилцаа, үйл ажиллагааны явцад төлөвшдөг. Та бүхэн хүүхдэдээ үг, үйлдлээрээ үлгэрлэж, асуулт тавих, санаа бодлоо хэлэх, бие даан шийдвэр гаргаж сурах зэрэг боломжийг олгоорой.

Математикийн хичээлээр аливаа илэрхийлэл болон бодлогыг хэд хэдэн аргаар бодох боломжийг үлгэрлэсэн даалгаврыг хүүхдэдээ эхлээд сайтар ойлгуулаарай.

Хүн ба орчин хичээлийн дасгал, даалгавруудыг гүйцэтгэхэд туршилт хийх орчин, хэрэглэгдэхүүнийг хүүхдэдээ бэлдэж өгөөрэй.

Энхрий бяцхан хүүхдүүд та нар минь өдөр бүр энэхүү дэвтрээсээ суралцаарай. Эцэг эх, асран хамгаалагч та бүхэн хүүхдэдээ идэвхтэй, урамтай, эрч хүчтэй хичээллэхэд нь туслаарай.

Амжилт хүсье.

ГАРЧИГ

Монгол хэл	7
Иргэний ёс зүйн боловсрол	31
Хүн ба орчин	39
Математик	49

ТАНИХ ТЭМДЭГ

АЖИГЛААРЙ

БОДООРОЙ

СОНСООРОЙ

ХОЛБООРОЙ

ЯРИЛЦААРАЙ

БУДААРАЙ

УНШААРАЙ

ТОГЛООРОЙ

БИЧЭЭРЭЙ

ТУРШААРАЙ

ХАМТРААРАЙ

БҮТЭЭГЭЭРЭЙ

Миний танилцуулга

Манай хот (аймаг)-ын нэр

The first row of handwriting practice lines consists of four sets of three horizontal lines (top, middle, and bottom) with a dotted line above the top line and a dotted line below the bottom line. Each set of lines is separated by a vertical dashed line, and each set contains a diagonal slash mark for practice.

Манай дүүрэг (сум)-ийн нэр

The second row of handwriting practice lines consists of four sets of three horizontal lines (top, middle, and bottom) with a dotted line above the top line and a dotted line below the bottom line. Each set of lines is separated by a vertical dashed line, and each set contains a diagonal slash mark for practice.

Манай сургуулийн нэр

The third row of handwriting practice lines consists of four sets of three horizontal lines (top, middle, and bottom) with a dotted line above the top line and a dotted line below the bottom line. Each set of lines is separated by a vertical dashed line, and each set contains a diagonal slash mark for practice.

Манай анги

The fourth row of handwriting practice lines consists of four sets of three horizontal lines (top, middle, and bottom) with a dotted line above the top line and a dotted line below the bottom line. Each set of lines is separated by a vertical dashed line, and each set contains a diagonal slash mark for practice.

Миний ургийн овог

The fifth row of handwriting practice lines consists of four sets of three horizontal lines (top, middle, and bottom) with a dotted line above the top line and a dotted line below the bottom line. Each set of lines is separated by a vertical dashed line, and each set contains a diagonal slash mark for practice.

Миний овог

The sixth row of handwriting practice lines consists of four sets of three horizontal lines (top, middle, and bottom) with a dotted line above the top line and a dotted line below the bottom line. Each set of lines is separated by a vertical dashed line, and each set contains a diagonal slash mark for practice.

Миний нэр

The seventh row of handwriting practice lines consists of four sets of three horizontal lines (top, middle, and bottom) with a dotted line above the top line and a dotted line below the bottom line. Each set of lines is separated by a vertical dashed line, and each set contains a diagonal slash mark for practice.

Миний багшийн нэр

The eighth row of handwriting practice lines consists of four sets of three horizontal lines (top, middle, and bottom) with a dotted line above the top line and a dotted line below the bottom line. Each set of lines is separated by a vertical dashed line, and each set contains a diagonal slash mark for practice.

1.

ам
эм

сам
сэм

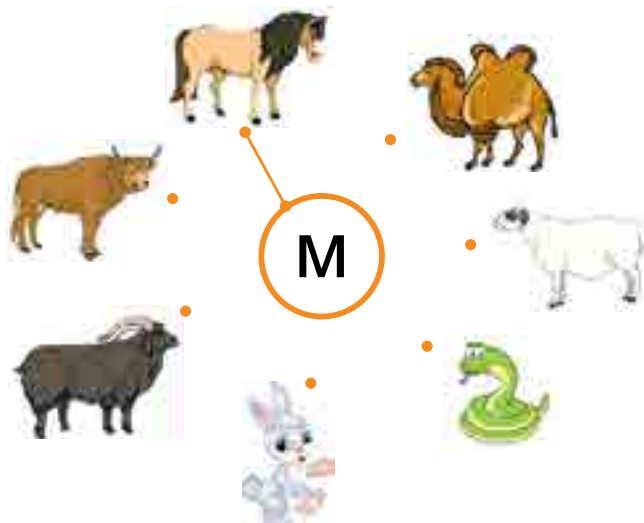
саам
сөөм

ийм

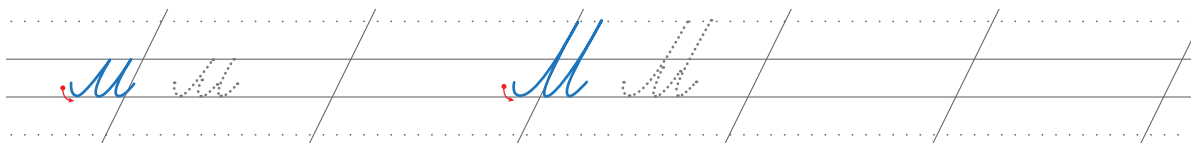

сөөм

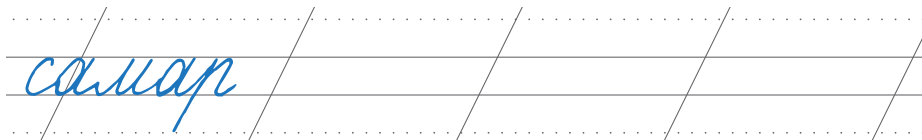
2.

3.

4.

5.

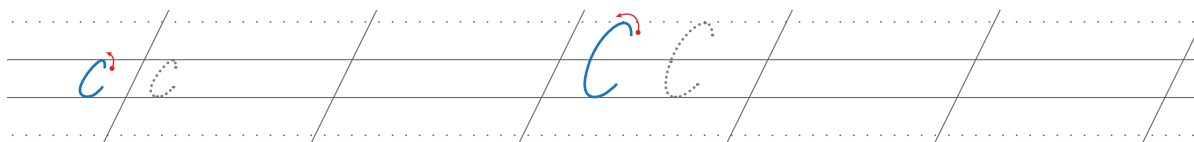
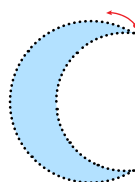
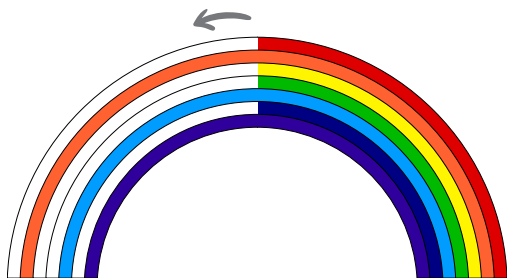

Миний хэнз хурга
Магнай халзан зурвастай
Мянган хонины дундаас
Би хармагц таньдаг

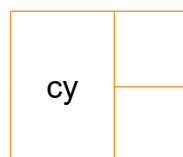
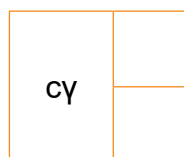
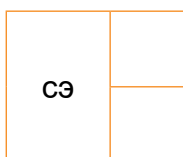

1. Үсэглэхгүй шууд уншихад нь анхаарна. 2. Зургуудыг нэрлэж уншингаа м үсэг орсныг нь үсэгтэй холбохыг сануулна уу. 3. Эхлээд цэгийг давхарлан тодруулан бичиж, дараа нь бие дааж үсгээ бичнэ. 4. САМАР үгийн үсгүүдээр үг бүтээхэд хамтраарай. 7-8 үг бүтээж чадвал маш сайн. 5. Шүлгийн хэсгээс М, м үсгийг цэнхэр харандаагаар дугуйлна. Үзээгүй үсэг байгаа тул хүүхэд шүлгээ өөрөө унших боломжгүйг анхаарна уу.

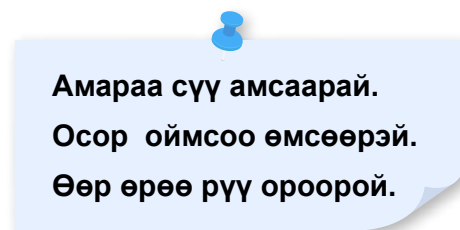
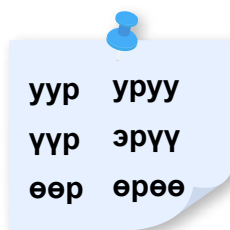
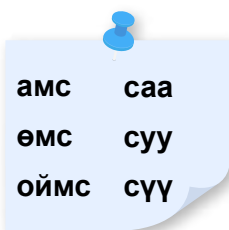
1.

2.

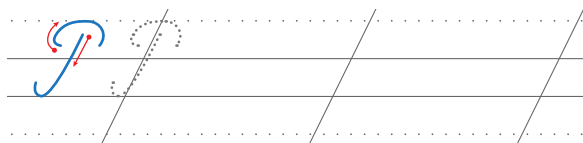
3.

4.

5.

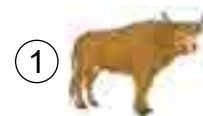
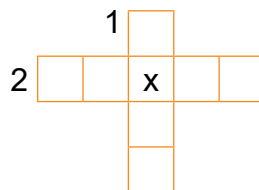

1. Солонгыг өнгөөр нь чиглэлийн дагуу будахыг сануулаарай. с үсэг сар, гадилтай төстэйг ярилцаж, бичнэ. 2. Үсэг нэмж, үг бүтээлгэхдээ утгыг нь ойлгуулаарай. 3. Үг өгүүлбэрийг унших явцад алдаа гаргаж байгаа эсэхийг ажиглаарай. 4. Илүүц үсгийг будахаас өмнө яагаад илүүц гэж сонгосныг тодруулна уу. 5. Эхлээд зураг дээрх цэгийг тодруулан бичсэний дараа шугамд үсгээ бичнэ.

1.

х	а	р	а	х
х	у	р	а	х
х	ү	р	э	х

х			х
х			х
х			х

2.

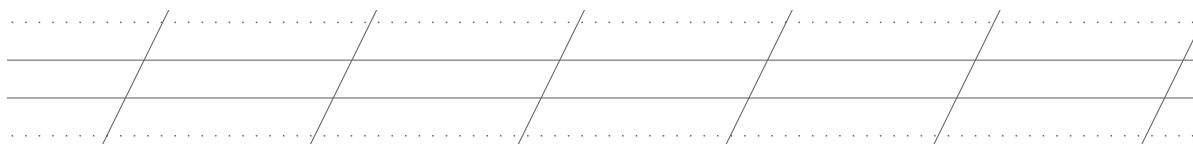
3.

Сүхээ

хураа

хүү

сүхээ

4.

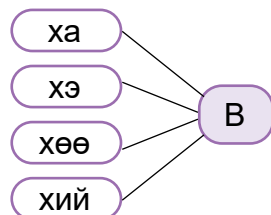
В

В

В

В

5.

өвс хамах
хөөрхөн хав
хавар ирэх

Аав өвс хамав.
Хөөрхөн хав харав.
Урин хавар ирэв.

6.

7 5 - аас их

. 2 - оос их

4 . - аас их

6 . - өөс их

. 1 - ээс их

. 8 - аас их

1. Үг бүтээхэд нь та туслаарай. 2. Аль нь зөв үйл болохыг ярилцаад, тэмдэглээрэй. Эргэцүүлэх боломж хүүхдэдээ олгоорой. 3. Үгийг зөв дарааллуулан өгүүлбэр зохиож бичих үед Сүхээ, сүхээ 2-ын ялгааг ойлгуулна. 4. Үсгийг зурагт үзүүлсний дагуу зураасаар л будахыг сануулна уу. Өнгийн харандаагаар будаж болно. 5. В авиаг зөв уншихад анхаарч, үг, холбоо үг, өгүүлбэрийг уншуулаарай. 6. Тооны хичээлтэй холбож, хамтдаа тоо бодонгоо уншаарай.

1.

Хав, муур 2

Муур хаваас айв.

Хав муур хөөлөө.

Хав муураа хайв.

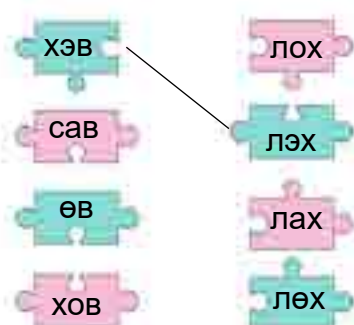

.....

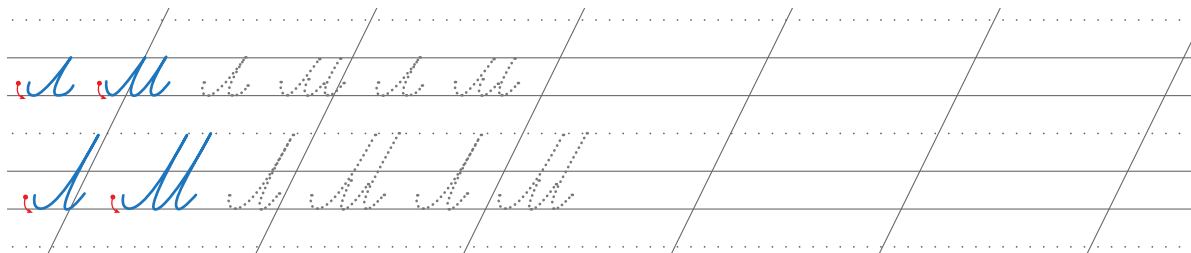
2.

ха	л
хэ	л
хи	л
хо	л
хү	л
хө	л
хү	л

3.

4.

х о л у у р

х ү р ээ л э в

о й р оо р

и л үү р

х а р уу л

ээ р үү л ээ р

5.

Сар холуур хүрээлэв үү?
Сар ойроор хүрээлэв үү?

Сар холуур хүрээллээ
Сар ойроор хүрээллээ

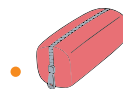
1. Зураг бүрийг ажиглаж, үйл явдлын дарааллыг хүүхдээр олуулж, төгсгөлийг таамаглахад нь чиглүүлээрэй. 2. Муур найздаа үе уншиж, үг бүтээхэд нь туслаарай. 3. Үсгийн зурлагыг ажиглан харьцуулан бичнэ. 4. Үгийг үелэн уншуулж, дараа нь үгийг үеэр зааглан зураасаар тэмдэглэнэ. 5. р, л авиаг сольж хэлэх нь их байдаг тул хэл зүгшрүүлэх үгийг давтан давтан хэлүүлээрэй.

1.

на, нэ, ни, но,
ну, нү, нө

н

2.

сан сана

саван савна

саван хөөсрөх

ноос савна

хаан хаана

суран сурна

суран

сайн сурна

3.

Номин сурна.

Номин сурна.

Номин сурна.

саван сайн морин хуур нум ном

4.

Морин хуур
Аав морин хуур авав.
Ах морин хуур сурсан.
Морин хуураа сайн сур.

5.

Хэрэм хэрэн хэснэ
Намар самар хураана

на нэ
н

1. Хичээлийн хэрэглэлийн нэрийг н-тэй холбоход та туслаарай. 2. Харьцуулан уншаад, хэлэгдэх байдлыг хамтдаа ажиглаарай. 3. Өгөгдсөн үгээс сонгон өгүүлбэрийг дэлгэрүүлнэ. Тохирох үгийг хайчлан наана. 4. Бичмэл эхийг дуурайн хуулж бичнэ. Зөв сууж, үзгээ зөв барихад та зөвлөөрэй. 5. Та түргэн хэллэгийг цээжлэн, хүүхэдтэйгээ хамт зөв хэлээрэй. на, нэ -г улаанаар, н -г цэнхрээр дугуйлаарай.

сайн	ном	саван	морин	хуур	нум
------	-----	-------	-------	------	-----

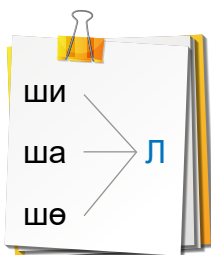
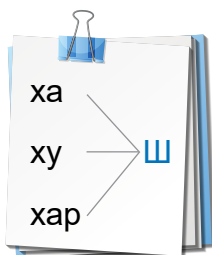
1.

. а р

. у в уу

2.

3.

шүүрэх

Шүрээ, Хашхүү нар шүүрэх. Олон шүүрлээ.

Шүрээ Хашхүү шагай шүүрсэн.

Хэн олон шүүрэх?

4.

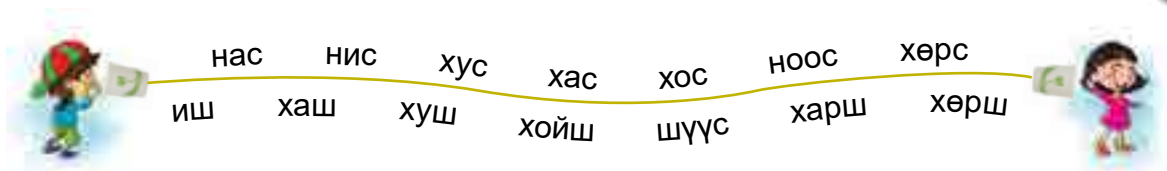

5.

1. Үсгээ олоход нь шувуунд туслаарай. Үсгийг зургийн нэрээс олоорой.
2. Хүүхдийг үг бүтээж уншихад ш, р, л авиаг зөв хэлж байгаа эсэхийг ажиглана уу.
3. Та бүхэн хүүхэдтэйгээ шагай шүүрч тоглохдоо тооны хичээлтэй холбоорой.
4. Шүрээ, Хашхүү нарын шүүрсэн шагайгаар үг бүтээгээрэй.
5. Ямар ямар, хэдэн үг бүтээснийг ярилцаад, хичээнгүй бичнэ.

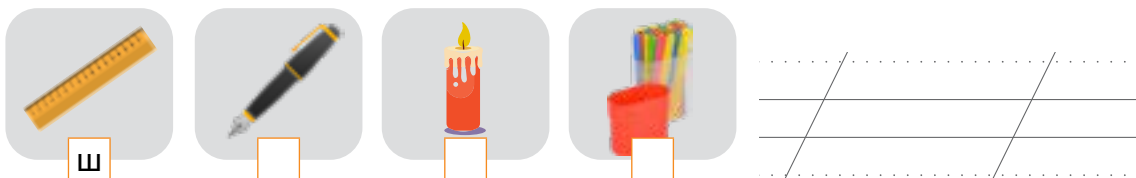
1.

2.

с үү? хушны шүүс х ө р с
ш хусны самар х ө р ш шороо

3.

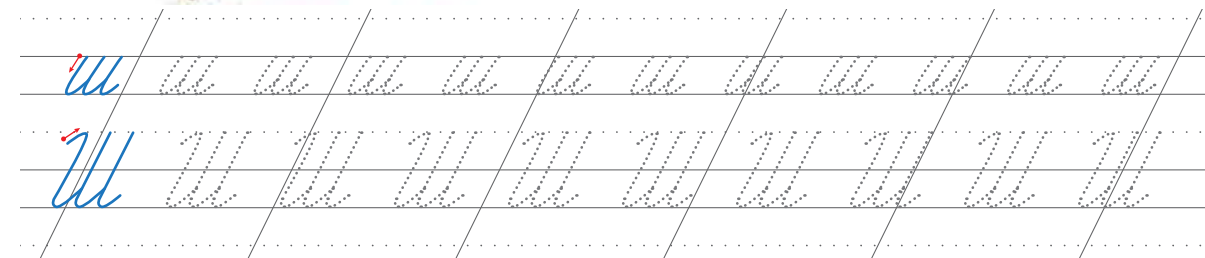

4.

Хөрш 1 2 3

1 -ийн хөрш 2 мөн үү?
3 -ын хөрш , мөн.
5 -ын хөрш , их үү?
7 -ийн хөрш ,

5.

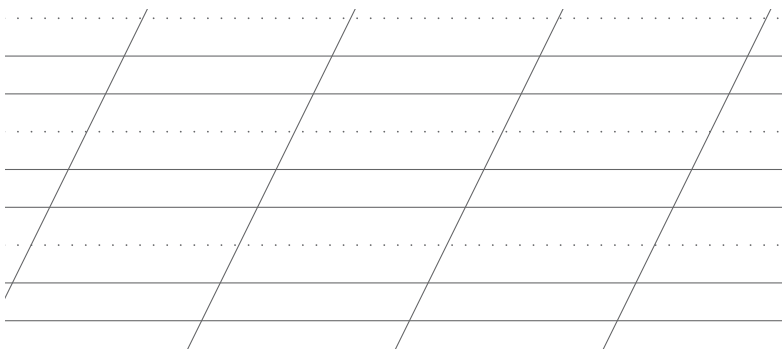
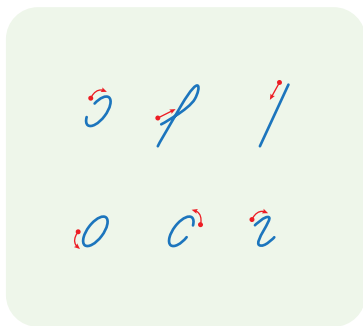

1. 40-р хуудсанд буй хүн ба орчин хичээлийн туршилтыг ашиглан гэр бүлийнхэнтэйгээ үг дамжуулж тоглоорой. 2. с, ш авианы аль нь болохыг зөв холбоход та дэмжээрэй. 3. Зургийг нэрлэхдээ эхэнд нь ямар авиа хэлэгдэж байгааг бичнэ. Эхний үсгүүд нийлж үг бүтнэ гэдгийг хүүхдэдээ зөвлөөрэй. 4. Өмнө бүтээсэн үг хүн аалзтай ямар холбоотойг тайлбарлаад, хүн аалз нь хүүхдийн сайн мэдэх дүр учраас хамтарч тоо бодож байгаа гэж сэдэлжүүлээрэй. Хүн аалзны тор шүлсэн дээрх тооноос сонгон хөрш тоог бичээрэй. 5. Тодруулан бичнэ.

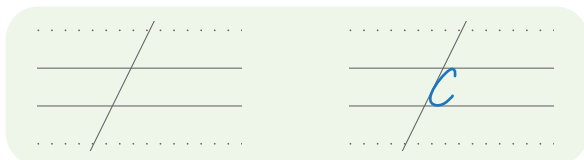
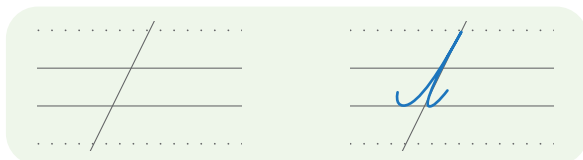
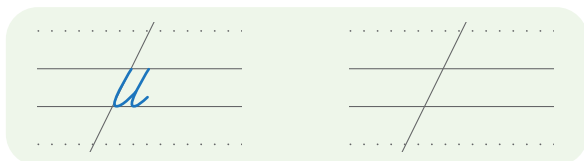
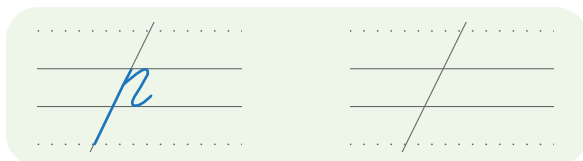

Үсэг, үе, үг, өгүүлбэрийг хичээнгүй бичнэ

1.

2.

3.

4.

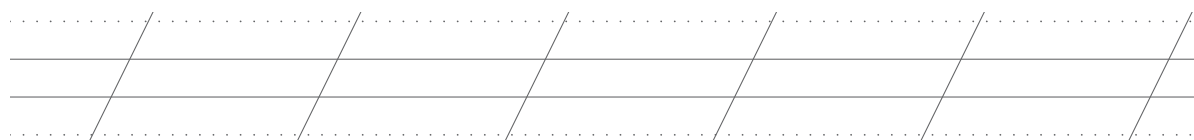

Сайн анхаараарай.
Сайн сонсоорой.
Сайн сураарай.

Сайн анхаарлаа.
Сайн сонслоо.
Сайн сурлаа.

Зөв суун, анхааран, сайн сонсвол ном сайн сурна.

1. Та хүүхдээ бичихэд нь чиглүүлээрэй. Зурлагаар үсэг бүтээж, үсэг тус бүрийг 1 мөрийг хичээнгүй бичнэ. 2. Сайтар ажиглуулаад, хоосон шугамд ижил төстэй зурлага бүхий үсэг бичнэ. 3. Налууг тохируулж бичихийн тулд ташуу шугам дээр бичих дасгал хийгээрэй. 4. Та хүүхдээ урамшуулж, зөв үйлд сургахын тулд эерэг үг, өгүүлбэр ярьж, уншиж, бичүүлээрэй. Зөв суун, анхааран, сайн сонсвол ном сайн сурна. Өгүүлбэрийг хичээнгүй бичнэ.

- б е х

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

3.

ДЭЭД

ДООД

- 4.
-
- Манай том ах Дашхүү.
Миний дунд ах
Содхүү. Миний нэр
Одхүү. Манай дүү
Шинэхүү.
-
- Дашхүү хэн, хэний ах вэ?
Шинэхүү хэн, хэний дүү вэ?

- 5.
-
-
-
-
-
-

1. Харьцуулж уншина. **2.** Үгийн эгшиг гийгүүлэгчийг ялган будна. **3.** Тохирох үгийг нөхөж хичээнгүй бичээрэй. **4.** Уншсаны дараа асуултын дагуу ярилцаарай. Гэр бүлийнхний нэрийг бичнэ. Хүний нэрийг том үсгээр эхлэн бичихийг сануулаарай. **5.** Бамбаруушийн найзуудыг нэрлээрэй. 6 үсэг орсон амьтны зургийн хүрээг будуулна.

1.

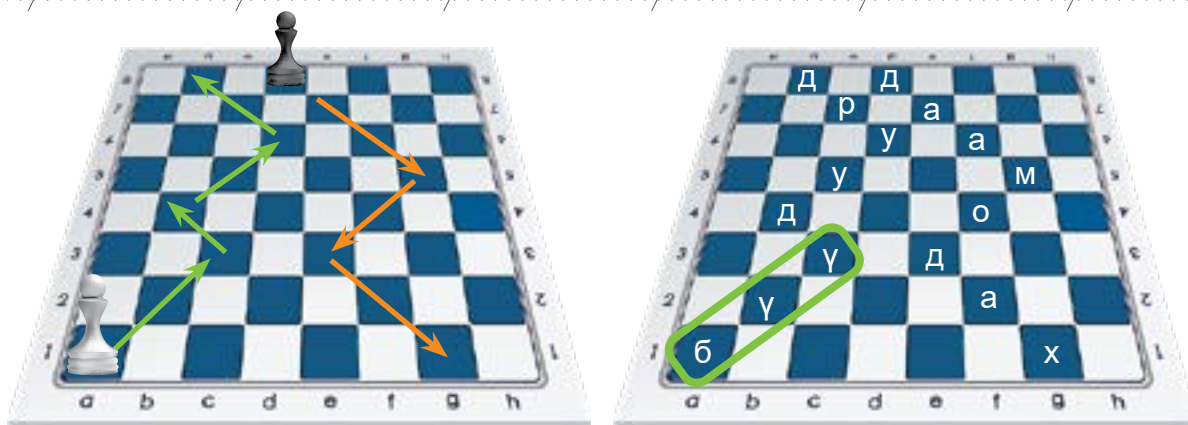
2.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

3.

4.

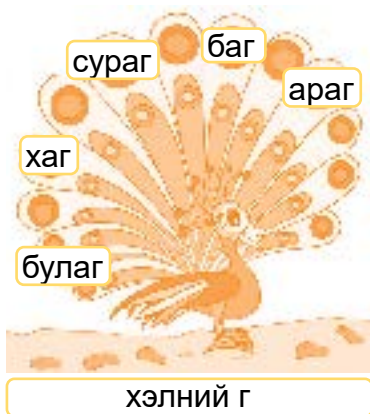

5.

1. Зургийг нэрлэхдээ үеийн тоогоор бөмбөр товшоорой. Үсэг, үеийн тоогоор товших зэргээр сонсголын дасгалыг хамтран хийгээрэй. 2. Үгийн эгшгийг улаанаар, гийгүүлэгчийг цэнхрээр будна. 3. Үеийг холбон түргэн хэллэг бүтээн, зөв хурдан хэлж сураарай. Олон үетэй үгнүүд тул үеэ эхлээд зөв уншихыг сануулж, дагуулан уншаарай. 4. Даамны нүүдлээр үг бүтээнэ. Чиглэлийн дагуу үг бүтээж, уншихад таны тусламж хэрэгтэй. 5. Өгүүлбэрийг уншаад, юу ойлгосныг ярилцаарай.

1.

???

2.

баг - бага
хүүхэд өмсөх

тараг - тарга
бүрэх малын

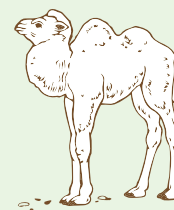
хаг - хага
үсний шидэх

булаг - булга
амьтан ус

3.

унага айраг хайлмаг хурга
хоормог даага уураг ишиг гуна

г, гэ, гө, гү	га, го, гу

4.

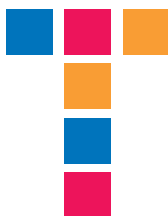
ишиг

дүүраг

1. Хэсэг тус бүрд байгаа үгийг харьцуулан уншина. Хэлний г, хоолойн г ялгаатай хэлэгдэж байгааг ярилцаарай. 2. Үгнүүдийг харьцуулан уншин, зөв холбож, утгыг мэдэхэд та дэмжээрэй. 3. Зураг болон үгнүүдийг уншаад, 2 хэсэгт ялган байрлуулна. 4. 3 дугаар дасгалд уншсан үгнүүдийг мөн 2 ангилж бичнэ. Энэ нь цагаан идээ ба малын нэр гэж ангилж бичихийг сануулаарай.

1.

2.

угал

угал

оглоно

уул

голдоо

наадна

Бо го

бо го

оглонс

Богд

ууландаа

наадна

3.

араг отор сэтгэл утас тагтаа ботго тооно

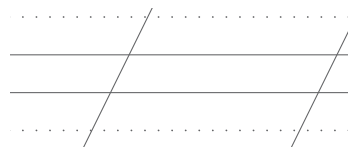
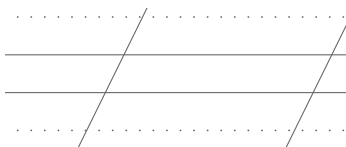
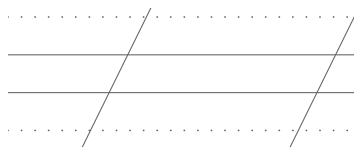
о|тор

бот|го

таг|таа

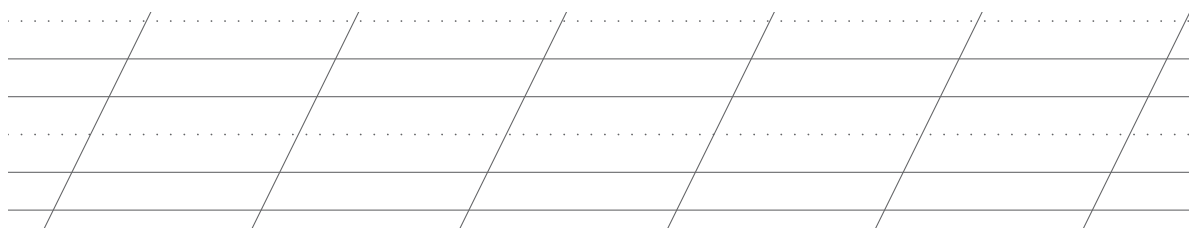
4.

алт урт тат туул тах тэс шатар таарах
алд урд дад дуул дах дэс шадар даарах

5.

Морины ыг төмрөөр хийдэг. Тоог дарааллаар тоолоорой.

1. Дүрсээр ямар үсэг бүтээсэн, хэдэн дүрс байгааг ажиглана. **г, б** үсэг бүтээж, хэдэн дүрсээр бүтээснээ тооцоорой. 2. Нуугдсан үсгийг нөхөж, шүлгийн хэсгийг уншаарай. **д, т** авианы аль нь хэлэгдэж байгааг ярилцана уу. 3. Үгнүүдийг уншаад, шооны нүдний тоонд тохирох үгийг ялган, үеэр тасалж бичнэ. 2 үсэгтэй үе+3 үсэгтэй үе гэдгийг ойлгуулаарай. Та хүүхэдтэйгээ ээлжлэн шоо хаяж, үг хэлж тоглоно уу. 4. Харьцуулан уншина. 5. Өнгөөр ялгасан үгээс сонгон, өгүүлбэр зохиоход туслаарай. Зохиосон өгүүлбэрийг хичээнгүй бичнэ.

1.

$$10 + 10 = 20$$

$$15 + 5 = 20$$

$$5 + 15 = \square$$

$$\square + 8 = 20$$

2.

хор
хорь

тар
тарь

бар
барь

зор
зорь

тав
тавь

хол
холь

3.

хорь

тоолох

мод

тарь

холыг

зорь

хор

тар

мод

4.

Солхүү

Дарсүрэн

Бодхүү

Миний нэр биш байна.
Миний нэр биш байна.
Хүүхдүүдийн нэр бас биш.

Т О Т

5.

Ширээн дээр тавь.
Нохой хорь.

Тавь тоолоорой.
50 тоолоорой.
Хорь тоолоорой.
20 тоолоорой.

1. Тоо бодож, нийлбэрт гарсан тоог ажиглана. Зөөлний тэмдэгтэй ба зөөлний тэмдэггүй бичиж, утга ялгаж байгааг анхаарна уу. Тоог нэрлэж бичнэ. 2. Харьцуулан уншина. 3. Зөв холбох зураасыг тодруулна. 4. Тоть болон хүүхдүүдийн нэр яагаад буруу байгааг хүүхэдтэйгээ ярилцаж, зөв болгон хичээнгүй бичнэ. 5. Зөв уншаарай.

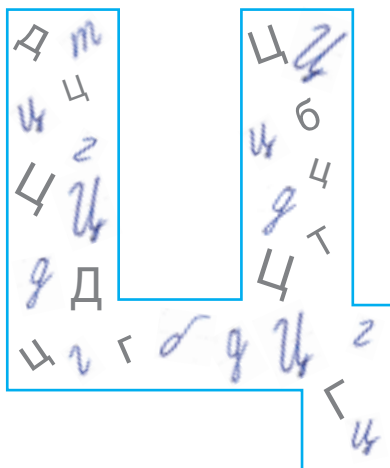
Ц

Гийгүүлэгч үсгийг таньж, нэрлэж, үг, өгүүлбэр уншиж, бичнэ

1.

Цц Цц

Хэд байна вэ? Тоог бичээрэй.

Ц	ц	Ц	ц
3			

2.

гоц	нууц	цонх	цэцэг
хөц	нөөц	цүнх	цацал
гүц	бууц	цэнхэр	цэцэн

3.

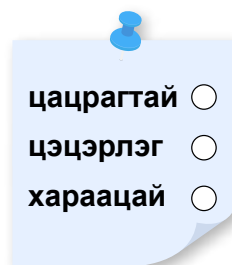
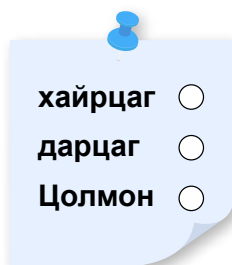
цэцэн	үг	унших	сүүн	цацал	өргөх
	ухаан			цацаг	

4.

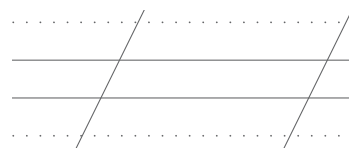
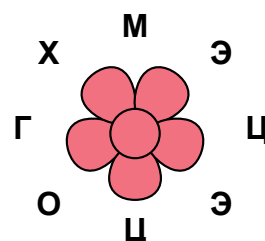
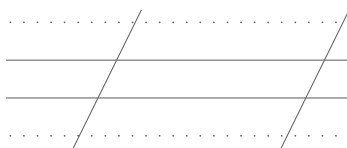

1. Үсэг дотроос дармал, бичмэл **ц** үсгийг олж дугуйлаарай. Хэд байгаа тоог бичнэ. Бичмэл үсгийн дутуу зурлагыг гүйцээж, хичээнгүй бичнэ. 2. Чиглэлийн дагуу уншаарай 3. Зөв холбож, холбоо үг бүтээнэ. 4. Бүтээсэн холбоо үгийг гүйцээн бичнэ. Холбоо үгээ өгүүлбэрт зайд тохируулан бичнэ.

1.

2.

3.

Улаан хэрмэнд
Цагаан байшин
Цагаан байшинд
Цайвар хүүхэн

(а м , ,)

4.

үр

цацаг

багц

1. Хүүхэд бие дааж уншина. Уншиж чадсанаа будна. Та хүүхдээ уншихдаа шууд болон үсэглэж байгаа эсэхийг ажиглаарай. 2. Зургийн нэрийг бүтээж хичээнгүй бичнэ. 3. Онъсогыг таагаарай. Өгөгдсөн үгнүүдээс онъсогын хариуг олоход та туслаарай. 4. Үгнүүдээс загварт тохирохыг хайчлан наана. Эгшгийг ■, гийгүүлэгчийг ■ болохыг сануулаарай.

нэг

үндэс

цагаан

гарц

иш

ам

навч

цацал

хэл

цэцэг

цацаг

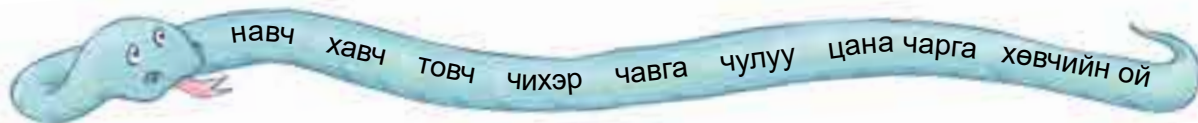
багц

үр

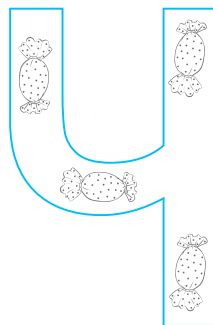
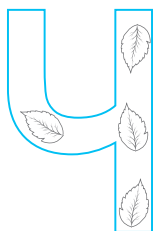
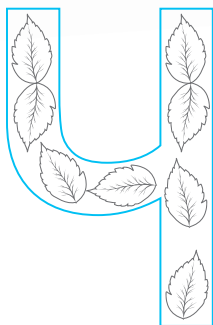
шүд

оч

1.

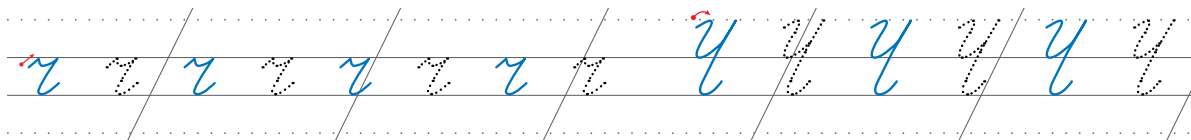
2.

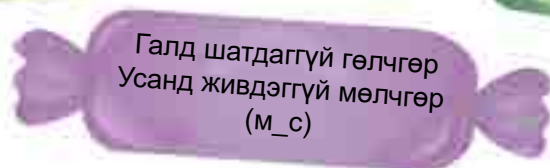
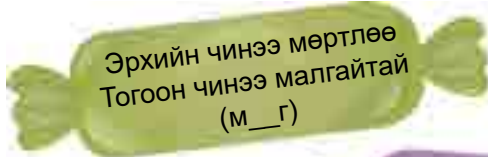
$$4 + 4 =$$

$$8 + 4 =$$

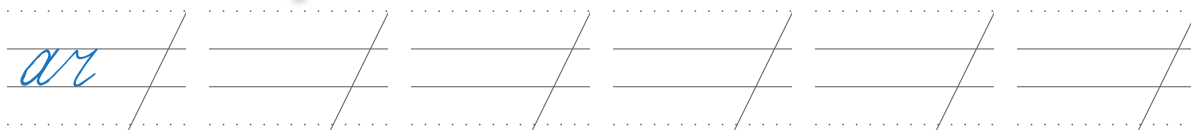
3.

4.

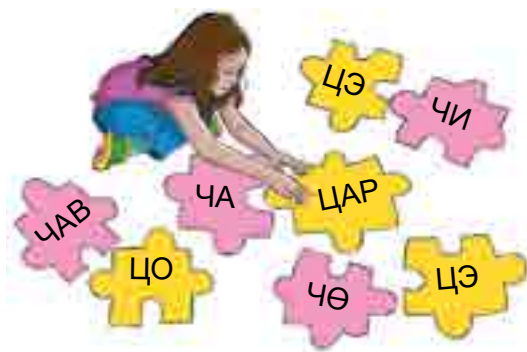

5.

1. Үг холбон уншина. 2. Үсэг доторх навч, чихрийг будна тоолж нэмнэ. 3. Бичмэл жижиг, том үсгийг ажиглаад тодруулж бичнэ. 4. Онъсого тус бүрийг уншаад, ярилцаад таана. 5. Үгийг бичнэ. 6 чихрийг хэд хэдээр багцалж болохыг хамтдаа туршаарай.

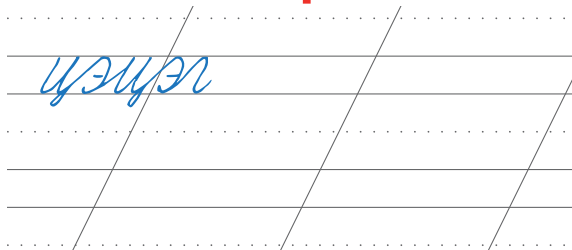
1.

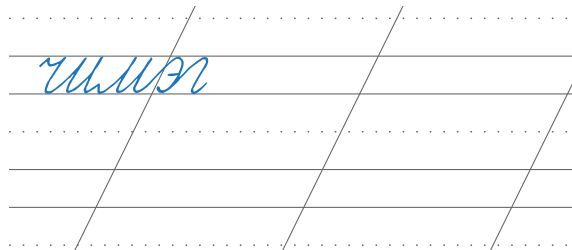
2.

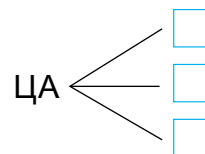
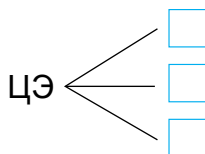
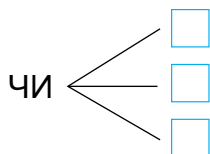
Ц

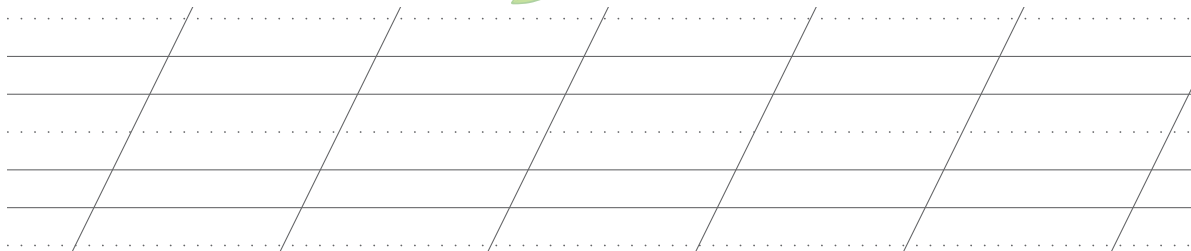
Ч

3.

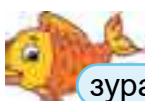

4.

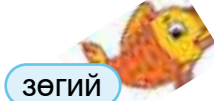

1. Хамтдаа үг бүтээж тоглоорой. Гэртээ байгаа зүйлийг нэрлэх, үг таах, үгийн карт хийж үг, өгүүлбэр бүтээх зэргээр тоглоорой. 2. Бүтээсэн үгнүүдээ ангилан бичнэ. 3. Үсэг нэмж, үг бүтээж уншина. 4. Үгийг зөв байрлуулан, зүйр цэцэн үг бүтээж хичээнгүй бичнэ.

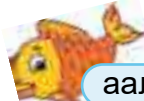
1.

зурам

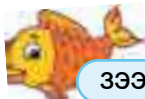
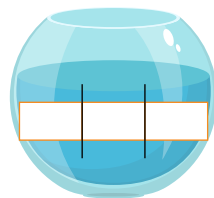
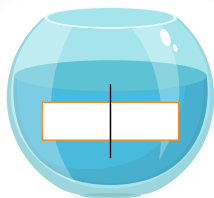
зөгий

аалз

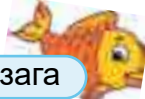
загаснууд

зээр

зараа

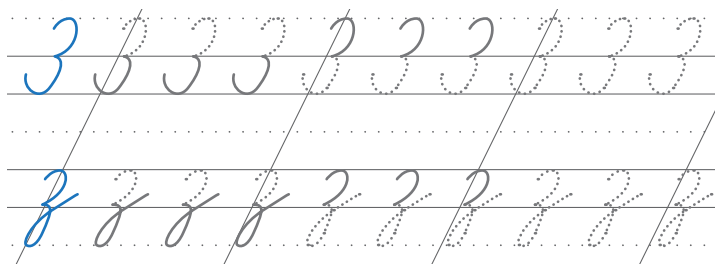
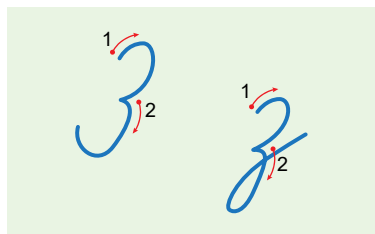

зулзага

заан

2.

3.

4.

Аль нь том бэ?

Заан 2-оос том

Зөгий-аас жижиг

Зараа-өөс том

1. Загаснууд аль аквариумд орох вэ? гэж асууж, ярилцаад 1, 2, 3 үе бүхий үгтэй холбохыг ойлгуулаарай. 2. Үсгийн зурлага, бичих дарааллыг ажигласны дараа дуурайн бичнэ. 3. Амьтдыг нэрлэхдээ эгшиг, гийгүүлэгчийг өнгөөр будахыг сануулаарай. 4. Амьтдын аль нь том болох талаар хүүхэд өөрөө эргэцүүлэн зураг ашиглан эх зохионо.

1.

аз	азтан	азтанаар	азтанаар тодрох
үз	үзвэр	үзвэрийн	үзвэрийн тасалбар
уулз	уулзвар	уулзварыг	уулзварыг мэдэх

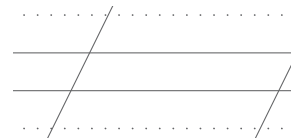
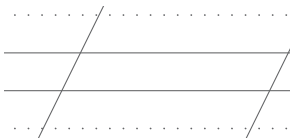
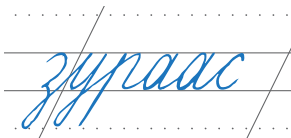
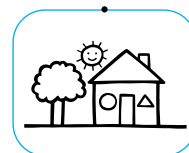
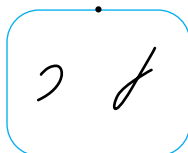
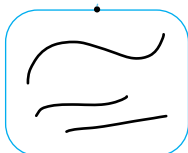
2.

зураг

зурлага

зураас

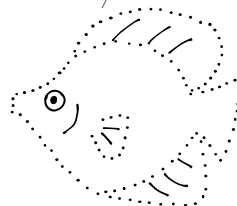
3.

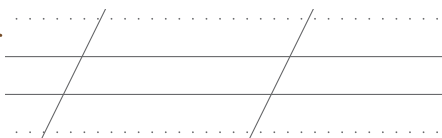
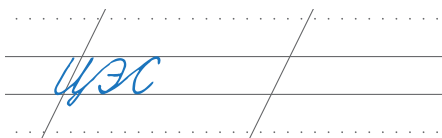
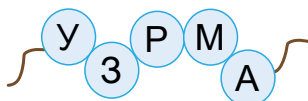
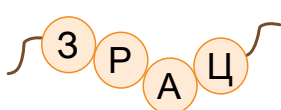
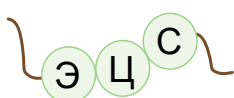
Цэгийн дагуу -аар холбоорой.

Бичмэл жижиг з үсэг -тай

Зуны тухай зурлаа.

4.

3	шүр	3	үг
4	шүр	.	үг
5	шүр	.	үг
3	+	=	
Бүгд . шүр . үг			

1. Чиглэлийн дагуу 1, 2, 3 үетэй үг, холбоо үг уншина. 2. Үгийг зурагтай зөв холбох нь үгийн утгыг мэдүүлэх тул та дэмжээрэй. 3. Өгүүлбэрийг унших үед хүүхэд утгыг ойлгосон эсэхийг лавлаж ярилцаарай. 4. Шүр хэлхэн үг бүтээж, тоо бодож, мөн гарын булчингаа сайжруулж болохыг хүүхдэдээ тайлбарлаарай.

1.

Зарим үгийг том
үсгээр эхэлсэн
байна. Учрыг
олоорой.

2.

Сувд хэнд тусалж
байна вэ?

Золбоо хэнтэй
хамтарсан бэ?

Хүүхдүүд юу
бүтээсэн бэ?

3.

4.

Хүүхдүүдийн
нэрийг том
үсгээр эхэлж
бичих үү?

.....
гийгүүлэгч
..... эгшиг
байна.

.....
.....

Хүний нэрийг
..... үсгээр
эхэлж бичнэ.

Чиний
нэрэнд хэдэн
эгшиг, гийгүүлэгч
үсэг байна вэ?

1. Зургийн үйл явдлыг ярилцах явцад үгийг уншуулан, хүүхдүүдийн нэрийг томоор бичсэн болохыг ажиглуулна. 2. Үйл явдлын дагуу хэдэн ч асуулт тавьж, ярилцаж болно. Өгөгдсөн 3 асуултад хүүхэд хариулж бичнэ. Асуултад бүтэн өгүүлбэрээр хариулж, бичихийг сануулна уу. 3. Загварт тохирох хүүхдийн нэрийг дэгийн дагуу бичнэ. 4. Харилцан яриаг нөхөөд, хамтдаа үргэлжлүүлээрэй. Та хүүхдэдээ асуух, хариулах боломж олгоорой.

1.

Чингүүн, Жаргал, Золбоо нар үг бүтээж тоглов. Хүүхдүүд нийлээд 9 үг бүтээв. Чингүүн 4 үг бүтээв. Жаргал Чингүүнээс 1-ээр цөөн үг бүтээжээ. Үлдсэн үгийг Золбоо бүтээлээ.

Хүүхэд тус бүр хэдэн үг бүтээсэн бэ? Тоог бичээрэй.

Жаргал

Золбоо

Чингүүн

2.

Ихэр, мухар, ижил, ишиг

Эрх, хув, хар

2 ишиг

Handwriting practice lines for the words: Ихэр, мухар, ижил, ишиг.

Handwriting practice lines for the words: Эрх, хув, хар.

Handwriting practice lines for the word: 2 ишиг.

3.

Ихэр мухар ижил ишиг
Эрх хув хар 2 ишиг

Handwriting practice lines with colored blocks (red and blue) for the words: Ихэр мухар ижил ишиг, Эрх хув хар 2 ишиг.

4.

1. цөөн

2. тэнцүү

3. Чингүүн

Handwriting practice lines for the words: 1. цөөн, 2. тэнцүү, 3. Чингүүн.

5.

ж	ц	а	г
и	о	д	у
м	х	ү	ч
с	ө	р	ө

о	у	г	ж
а	р	д	и
м	ц	у	г
т	и	х	ч

1. Хамтдаа уншаад, бодоорой. 2. Хэний бүтээсэн үг вэ? Хүүхдийн нэрийг бичнэ. Чингүүн 4 үг бүтээсэн учир эхний шугамд Чингүүний нэрийг бичнэ. 3. Зөв түргэн хэлж сургаарай. Эгшиг, гийгүүлэгчийг ялган бичнэ. Үгийн утгыг ярилцаарай. 4. Үг бүрийг 3 удаа хичээнгүй бичээд өөрийгөө үнэлнэ. 5. Загварт тохирох үгийг олж, өнгийн харандаагаар зурна.

1.

2.

Суран жолоо
Хулан жороо

Ширж оёсон ширдэг
Шилж олсон шүр

3.

4.

ж жи жим жимс

Манай оронд их ургана.
Олон төрлийн бий. Бүх
эруур мэндэд ашигтай.

1. Үг бүтээж уншихдаа утгыг анхаарч холбохыг сануулаарай. 2. Түргэн хэлэх нь хүүхдийн хэл яриаг хөгжүүлдэг тул зөв хэлэхэд анхаарна. 3. Үсэг бүрийг зөв байрлуулан үг бүтээх тул та туслаарай. 4. Үсэг тус бүрийг холбож бичсэнийг ажиглан, жимс гэх үгийг давтан бичнэ. Нэг үгийг давтан бичих нь үгийг нүдлэх болон дэгийн дагуу бичихэд тустай. Эхэд зөвхөн жимс гэх үгийг зайд тохируулан бичнэ.

1.

хан борго ой

гүзээл гэнэ

жүр

ал м

Handwriting practice lines for the first exercise.

2.

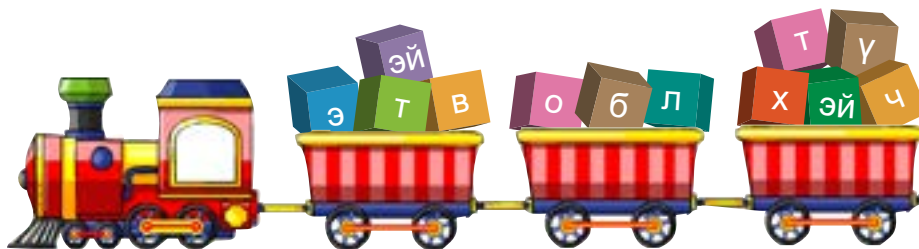
3.

чацаргана

ан	ац	цаг	гаа	арц	арга	аарц	араа
ар	гар	ган	гац	гарц	цаана	цана	чарга

4.

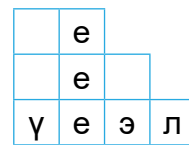
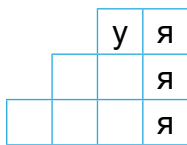
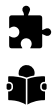

Handwriting practice lines for the fourth exercise.

1. Мэддэг жимсээ будна. Нуугдсан үсгийг олж, жимсний нэрийг гүйцээн уншиж, бичнэ. 2. Цолмон, Жаргал, Золбоо нар худалдагчид туслах болжээ. Ямар жимсийг хаана байрлуулах талаар хүүхдийн бодлыг эхлээд сонсоорой. 3. Үгнүүдийг уншаад “чацаргана” гэсэн үгтэй хэрхэн холбоотой байгааг ажиглуулаарай. 4. Галт тэргээр ирсэн үсгээр зүйр цэцэн үг бүтээж, хамтдаа тоглоорой.

1.

2.

суу
хаа
буу

я

тань
харь
урь

я

шүү
нээ
хөө

е

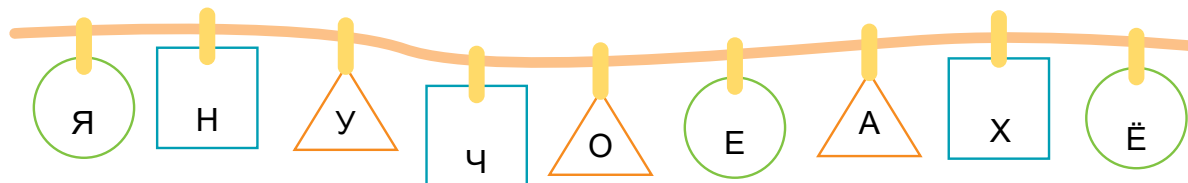
3.

Өдөр △
Шөнө □

Харахад 1
Хариулахад 4

4.

5.

Эрдэм

Тус

Уг

1. Тохирох үсгийг нөхөж, үг бүтээж уншина. 2. Үг, үсгийг холбож, зөв уншихад дэмжээрэй. 3. Дүрс, тоог зөв нэрлэн, оньсогыг уншиж таана. 4. Дүрс болон үсгийг сайн ажиглаж, үг бүтээж бичнэ. 5. Дүрсийн хэсгийг зөв харгалзуулж, өгүүлбэрийг гүйцээж бичнэ.

1. Эрдэм ном

 Эрдэм номыг эрхэмлэн сурах нь хүүхэд бидний үүрэг. Сурсан бүхэн эрдэм. Сурсан эрдмээ ашиглаж сайхан амьдарч болно. Зөв сууж, анхааралтай байж, багшийгаа сайн сонссоноор эрдэм номыг амжилттай сурна. Эрдэмтэй хүн улсын чимэг, эвтэй хүн олны чимэг гэдэг сайхан сургаал байдаг.

2. Ярилцаарай.

 Хүн эрдэм номыг хэрхэн сурах ёстой вэ?
 Сурагч хүн ямар үүрэгтэй вэ?

Нэг. Зөв сууж сурна

1. “Эрдэм ном” тоглоом тоглоё. Гэрийнхэнтэйгээ тойрч суугаад бие бие рүүгээ ээлжлэн бөмбөг шиднэ. Бөмбөгийг авсан хүн эрдэм ном, сургуультай холбоотой үг хэлж, дараагийн хүн рүү бөмбөгөө шиднэ.

2. Хэрхэн зөв суухыг туршиж үзье.

Бөхийж суугаарай.

Цэх суугаарай.

Баруун, зүүн тийш хазайж суугаарай.

3. Яаж суух нь зөв санагдаж байна вэ?

 Зурагт зөв суусан байгаа хүүхдийг олж ☒ тэмдэглээрэй.

4. Гэр бүлийнхэнтэйгээ ярилцаад, зөв суух дүрмээ гүйцээж бичээрэй.

☐ Толгой эгц.

☐ Нуруу ...

☐ Нүд эгц урагшаа, самбар луу харна.

☐ Гутлынхаа улаа шалан дээр бүтэн тавьж сууна.

5. Гэрийнхэн чинь хооллохдоо зөв сууж байна уу? Ажиглаарай. Хэрвээ буруу сууж байвал хэрхэн зөв суух тухай ярилцаарай.

Таны хүүхэд сайн сурахын тулд юуны өмнө зөв суух, анхаарлаа төвлөрүүлж сурах нь чухал. Дасгалын дагуу зөв суухыг зааж, хамтдаа давтаж, хэвшил болгоорой.

Анхаарлаа төвлөрүүлж сурна

Хоёр. Анхааралтай байж сурна

1. Хүүхдүүд ээ, анхаарлаа туршиж үзье.

Нүдээ аньж, анхааралтай сонсоод таагаарай.

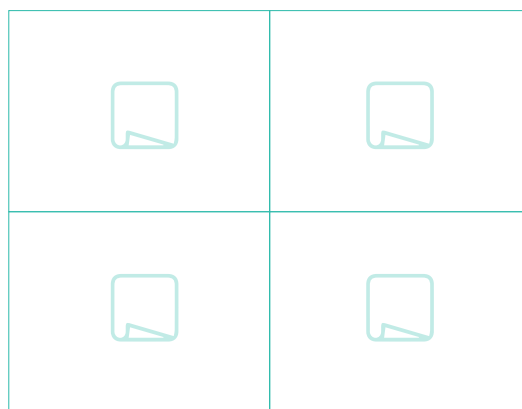
Гэрийнхэн чинь ямар чимээ гаргасан бэ?

2. Нүдээ аниад, ширээн дээрх зүйлийг олж тэмтрээрэй.

3. Бүх зургийг 10 хором ажиглаад, цаасаар дарна. Дараа нь зургуудыг харалгүй, тохирох зургийг хавсралтаас авч, хажуугийн хүснэгтэд наагаарай.

4. Ажиглаад, ялгааг олоорой.

Чи бүгдийг зөв тааж, хийж чадлаа. Учир нь чи...

Анхааралтай
сонссон.

Анхааралтай
мэдэрсэн.

Анхааралтай
харсан.

Анхаарал төвлөрүүлэх дасгалуудыг зааврын дагуу хамтдаа хийж, хүүхдийнхээ анхаарлыг хөгжүүлээрэй.

Гурав. Хичээн чармайж сурна

1.
📖
👤

Сандарсан нь

Хичээл дээрээ Тогмид
Цонхоор харж суулаа
Хэдэн хүүхэд гадаа
Цасан хүн хийж байлаа
Тэгтэл багш нь Тогмидоос
“Одоо ямар улирал вэ?” гэж асуулаа
Тэвдэхдээ харин жаалхүү
“Цасан хүн” гэж хариуллаа

О. Сундуй

2. Тогмид яагаад “Цасан хүн” гэж хариулсан бэ? Багш нь юу гэж зөвлөсөн бол?
👤)
3. Хичээлээ анхаараагүйгээс чамд ямар нэг зүйл тохиолдож байсан уу? Хэрэв
👤) тохиолдож байсан бол гэрийнхэндээ яриарай.
👤)

Хэрхэн сурах ёстойг дахин эргэцүүлье.

4. Өмнө үзсэнээ санаарай. Хичээлээ ойлгохын тулд яах хэрэгтэй вэ?

Зөв
сууна.

Анхааралтай
харна.

Анхааралтай
сонсоно.

5. “Сайн суралцах алхмууд”-ыг ажиглаад ярилцаарай.

Хичээлдээ анхааралтай байж, сонсож, хийж сурвал амжилттай сурч чадна гэдгийг та хүүхдэдээ ойлгуулаарай. Сайн суралцах алхмуудыг тайлбарлан ярилцаж, тогтмол сануулж байгаарай.

Багшаа дээдэлж, хүндэлнэ

1. Багш гэж хэн бэ? Хамтдаа ярилцаарай.

2. Багш, сурагч хоёрыг юутай зүйрлэх вэ? Тохирох зургуудыг хооронд нь холбоорой.

багш

сурагч

3. Энэ хүмүүс юу, юу хийдэг вэ? Тэд үүнийг хэнээс, яаж сурсан бол?

Хүн бүр багштай. Багшийн эрдмээс суралцаагүй хүн нэг ч байдаггүй.

4. Шүлгийн хэсгийг дагаж уншаарай.

Багшаа дээдэлье

Эрдэмт багшаар заалгаж

Эргэлзвэл багшаас асууж

Буруу, зөвийг ойлгож

Болох, болохгүйг ялгана

Хүн бүхэн багштай болохоор

Хүндэлж багшаа хайрладаг

Аав ээж шиг ачтай болохоор

Ачлалт багшаа дээдэлдэг

5. Багшийнхаа нэрийг бичээрэй.

.....

.....

.....

Багш нь юуг хэлж сургадаг вэ? Гэрийнхэндээ яриарай.

6. Багшаа хэрхэн хүндэлж, баярлуулах вэ? Өөрийн санаагаа бичээрэй.

Хичээлдээ анхаарна.

Даалгавраа хийнэ.

Handwriting practice lines for the first section, consisting of two sets of three horizontal lines with a dashed midline and a slanted line on the right.

Багшдаа баярлалаа.

Handwriting practice lines for the second section, consisting of two sets of three horizontal lines with a dashed midline and a slanted line on the right.

7. Багшийнхаа даалгаврыг хэрхэн биелүүлснээ хавсралтаас авч тэмдэглээрэй.

Тухайн өдөрт харгалзах хүснэгтэд сайн хийснээ 😊, дутуу хийснээ 😐, хийгээгүй бол ☹️ наагаарай.

Багшийн хэлдэг үг	Даваа	Мягмар	Лхагва	Пүрэв	Баасан	Бямба	Ням
Анхааралтай сонсоорой	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Цэвэр бичээрэй	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Аав ээждээ туслаарай	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Даалгавраа хийгээрэй	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Бусдадаа туслаарай	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Талархлаа илэрхийлээрэй	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Таны хүүхэд амжилттай сурахад багшийн үүрэг өгүүлшгүй их. Хүүхдээ багаас нь багшийнхаа үгийг сайн сонсдог, өгсөн даалгаврыг нь биелүүлдэг, багшаа хүндэлж, дээдэлдэг хүн болгох нь чухал. Хүүхдийнхээ дэргэд багшийн талаар муу үг хэлж, багшийг нь үл хүндэтгэсэн байдал, буруу үлгэр үзүүлэх нь хор уршигтай.

Та дээрх дасгалуудыг хийж эхлэхэд нь зөв чиглүүлэхэд л болно. Шүлгийг та эхлээд бүтнээр нь уншина. Дараа нь мөр мөрөөр нь хүүхдээ дагуулан уншаарай.

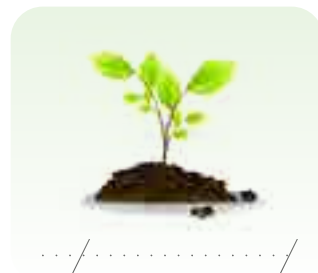
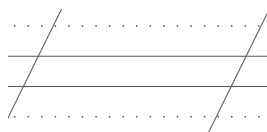
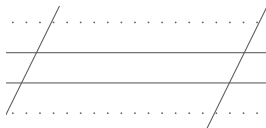
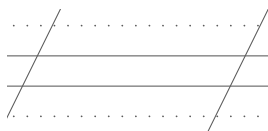

Сайн сурагч болно

Би сургуулийн сурагч боллоо.

Гэрийнхэн маань над яг л ус, агаар, нарны гэрэл, хөрс шороо мэт хэрэгтэй. Тэдний тусламжгүйгээр би сайн сурч чадахгүй шүү дээ!

1. Гэр бүлийнхнээ нар, ус, агаар, ургамалтай зүйрлэн, нэрийг нь зургийн доор бичээрэй.

2. Сурагч болоод юу сурч, хийж чаддаг болсон бэ? Цаашид юу мэдэж, хийж сурахыг хүсэж байна вэ? Зураарай.

Миний сурсан, хийж чаддаг зүйлс

Миний мэдэж, хийж сурахыг хүсэж буй зүйлс

3. Сайн сурахад юу чухал вэ? Чухал гэж үзсэнээ будаарай.

☒ хичээлээ анхааралтай сонсох	☐ зөв суух
☐ ойлгоогүй зүйлээ асууж байх	☐ сайн сурахыг хүсэж, хичээх
☐ хичээл дээр ярих	☐ бусадтай эелдэг байх
☐ хичээл дээр тоглох	☐ аав ээж, багшаа хүндэтгэн, хайрладаг байх
☐ даалгавраа сайн хийх	☐ аав ээж, багшийнхаа үгийг сайн сонсох

4. Гэрийнхнээсээ хэрхэн сайн сурч байсан тухай асуугаарай.

5. Сайн сурахад юуг хамгийн чухал гэж ойлгосон бэ? Бичээрэй.

Handwriting practice lines with slanted vertical dividers for writing.

6. Зүйр цэцэн үгийн утгыг гэрийнхэнтэйгээ ярилцаж, мэдээрэй.

“Аавын сургаал алт
Ээжийн сургаал эрдэнэ”

“Ах нь сургадаг
Дүү нь сонсдог”

“Эрлийг сургаар олдог
Эрдмийг хичээлээр сурдаг”

1. Дасгалыг ярилцан эхлүүлж, аль нэг зургийн доор нэр (өвөө, ээж гэх мэт) бичихэд чиглүүлж, бусад даалгаврыг хүүхдээр бие даан гүйцэтгүүлээрэй. 2. Зургийн хэрэгслийг бэлдэж өгнө үү. 3. Бичигдсэн зүйлсийн утгыг тайлбарлаж өгнө үү. 4, 5, 6 дугаар дасгалыг гүйцэтгэхэд гэр бүлийнхний тусламж хэрэгтэй тул цаг гаргаж, хамтдаа хийгээрэй. Гэр бүлийн гишүүд хэрхэн сурч байснаа ярьж өгөөрэй. Таны хүү, охин сурагч болж, эрдэм ном сурах гэж хичээж байгаад нь баяр хүргэж, байнга урамшуулж, магтаж байгаарай.

Эрийн гурван наадамд бөхийн барилдаан, морины уралдаан, сур харваа багтдаг.

1. Наадам үзэж байсан уу?
 2. Хаана үзэж байсан бэ?
 3. Юу нь таалагдсан бэ?
 Ярилцаарай.

4. Түрүүлсэн мориныг юу гэж цоллодог болохыг гэрийнхнээсээ асуугаарай. Шагайгаар морь уралдуулж тоглоорой.

5. Тохирох зурагтай холбоорой.

- бөх барилдах ○
 сур харвах ○
 морь уралдах ○

6. Тохирох эгшгийг нөхөж бичээд, уншаарай. Эдгээр үгийн утгыг асууж мэдээрэй.

- зод ☐ г
 шууд ☐ г
 н ☐ м
 с ☐ м
 хурд ☐ н морь

7. Наадмаар хэдэн бөх барилддаг вэ? Бөхийн тоог асууж, доорх нүдэнд бичээрэй.

8. Улсын мэргэн харваач гэж ямар хүнийг хэлдэг вэ? Гэрийнхнээсээ асууж ярилцаад, нум сум зураарай.

Хүүхэдтэйгээ наадмын талаар ярилцаарай. Эрийн гурван наадмын тухай тайлбарлаарай. Гэр бүлээрээ шагайгаар морь уралдуулж тоглоорой. Хүүхдэдээ нум сум зурахад нь туслаарай.

“Мэдэрснээ таамаглая” туршилт.

Хэрэглэх зүйл: Цаасан хайрцаг, тавагнууд, толгойн алчуур, сонгож бэлтгэсэн 5 төрлийн жимс, хүнсний ногоо, 5 төрлийн хуванцар (модон эсвэл хөөсөнцөр) жимс, хүнсний ногоо

Бэлтгэх байдал: Хүүхэд нүдээ алчуураар бооно. Үүний дараа та сонгосон төрөл бүрийн жимсээ бэлтгэсэн хайрцагт хийнэ.

1.

2.

☐		☐		☐		☐		☐	
☐	нэрс	☐	гүзээлзгэнэ	☐	өргөст хэмх	☐	тарвас	☐	лууван
☐	хад	☐	чацаргана	☐	улаан лооль	☐	байцай	☐	төмс
☐	мойл	☐	бөөрөлзгөнө	☐	амтат чинжүү	☐	саримс	☐	манжин

3.

4.

☐		☐		☐		☐		☐	
--------------------------	--	--------------------------	--	--------------------------	--	--------------------------	--	--------------------------	--

5.

гүзээлзгэнэ

өргөст хэмх

мойл

чацаргана

нэрс

1. Хайрцгийн хоёр талд гар орох хэмжээтэй нүхлээд, дотор нь 10 төрлийн жимс, хүнсний ногоог байрлуулна. Хүүхэд тэдгээрийг барьж, хүртэж мэдрээд баруун, зүүн талдаа 2 ангилж тавина. 2. Та сонгож бэлтгэсэн жимс, хүнсний ногоог хальслах, зүсэх, савлах, хазах, бяцлах зэргээр чимээ гаргана. Хүүхэд анхааралтай сонсож, юуны чимээ болохыг таамаглана. 3. Зүсэж бэлтгэсэн жимс, хүнсний ногоог хүүхдийн хамарт ойртуулж, холдуулах үйлдлийг 2-5 удаа давтаж үнэртүүлнэ. Хүүхэд эдгээрийг таамаглаж, нэрлэнэ. 4. Дараа нь хүүхэд амталж үзээд, нэрлэх ба өнгийн таамаглаж хэлнэ. 5. Эцэст нь нүдний боолтоо авч, зургаар өгөгдсөн жимснүүдийн өнгийг зөв харгалзуулж, нэрлээрэй. Туршилтын 2, 4 дүгээр хэсгийн хүснэгтийг нөхөөрэй. Туршилтад хэрэглэх зүйл нь хүүхдэд харшил өгөхгүй, орон нутагт ургадаг жимс, хүнсний ногоо байх ба тэдгээрийг угаах цэвэрлэсэн байна.

Сургууль орчмын дуу чимээг сонсоод, ялган таньж чадна

1.

Handwriting practice lines with slanted lines for tracing.

2. “Сонор хүүхэд” туршилт.

Хэрэглэх зүйл: Цаасан аяга 2ш, бичгийн хавчаар 2ш, хатгуур зүү (тэвнэ), утас, халбага, сэрээ

Туршилт хийх дараалал: Гэрийнхэнтэйгээ хамтарч утасны үзүүрийг сүвлэж, аяганы ёроолыг нүхэлж оруулаад, бичгийн хавчаараар тогтооно. Утасны голд халбага эсвэл сэрээг унахгүй байхаар зүүнэ. Хүүхэд бага зэрэг тонгойж зогсоод, аягыг чихэнд ойртуулахад хамтрагч та халбагаар зөөлөн цохиорой. Хүүхэд юу мэдэрснээ хэлнэ. Харин аяга байхгүй тохиолдолд хүүхдийн долоовор хуруунд утсыг ороож болно. Халбагаар сэрээг зөөлөн цохисны дараа хүүхэд долоовор хуруугаа чихэндээ ойртуулж сонсоно.

Хичээнгүй бичдэг больё. Утас юм уу уяа ашиглан хоёроор, гурваар сүлжих дасгал хийсний дараа бичээд үзээрэй. Үүнийг хэвшүүлээрэй.

1. Зургийн утгад тохируулан юуны дуу чимээ сонсогдож болох талаар ярилцаж бичээрэй. 2. Туршилтад янз бүрийн утас ашиглаж болно, ноосон болон нэхмэлийн утас илүү тохиромжтой. Сургуулийн орчин маш олон төрлийн дуу чимээтэй. Зарим дуу чимээг ялган танихад хүүхдэдээ туслаарай. Хэт чанга чимээг удаан сонсвол эрүүл мэндэд сөргөөр нөлөөлнө.

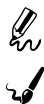

1. Сургууль орчмын дуу чимээ

морин хуурын	бөмбөрийн	бүрээний	шувуу жиргэх	шувуу донгодох	усны	модны	төмрийн	ярих	ярилцах	хуудас эргүүлэх	бөмбөг шидэх	бөмбөг өшиглөх	бөмбөг тоглох	машины
--------------	-----------	----------	--------------	----------------	------	-------	---------	------	---------	-----------------	--------------	----------------	---------------	--------

1. Энхээ тарьсан цэцгүүдээ хүснэгтэд бүртгэжээ. Доорх цэцгийн мандалд ямар өнгөтэй цэцэг ургасан байна вэ? Хүснэгтэд тоог бичээд, дугуй дүрсийг будаарай.

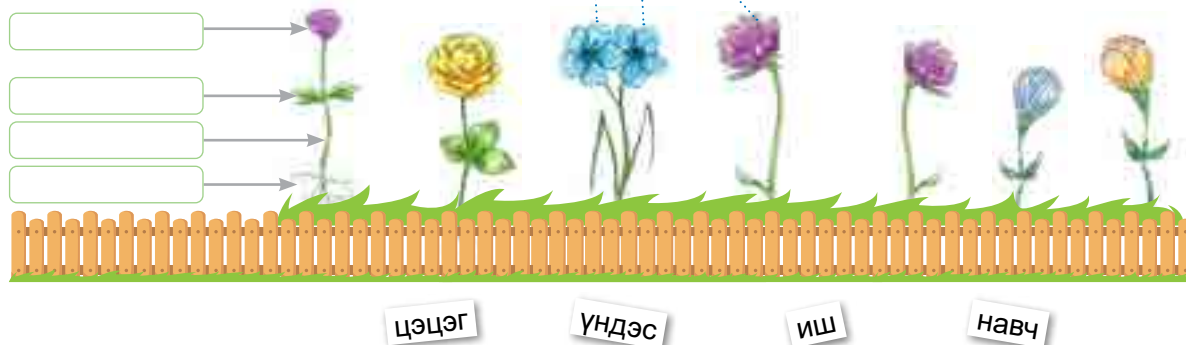
цэнхэр				3
шар				
үзмэн ягаан				

○ — 1 цэцэг

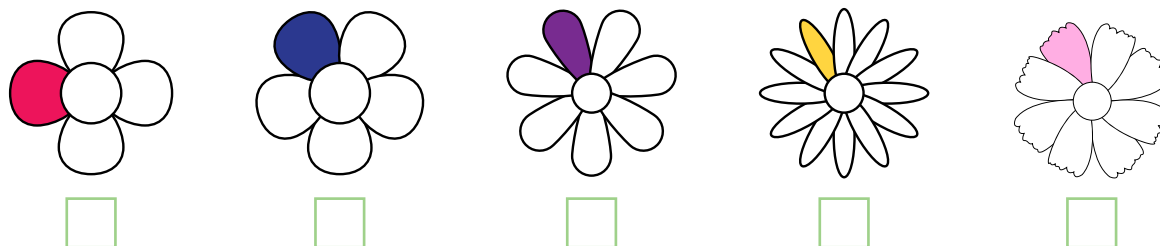
2. Ургамлын тоо: долоо Цэцгийн тоо: найм

- 3.

4. Цэцгийн дэлбээний тоо:

Цэцэг дэлбээгээ дэлгэж байна, хумьж байна хэмээн хурууны үзүүрээ нийлүүлээд, дараа нь дэлгээрэй. Нэг удаа хийхдээ 2-5 удаа давтана. Энэхүү хөдөлгөөн хүүхдийн сарвууны булчингийн хөгжилд сайнаар нөлөөлнө.

Цэцэг дэлбээгээ дэлгэж байна.

Цэцэг дэлбээгээ хумьж байна.

2. Цэцгийн мандалд нийт хэдэн ургамал ургасан бэ? Тэд нийт хэдэн цэцэгтэй байна вэ? Тоолоод бичнэ. 3. Ургамлын бүтцийн хэсгүүдийг нэрлэж бичээрэй. 4. Цэцгийн дэлбээг гүйцээж будаад, дэлбээг тоолж бичээрэй. Хүүхдийн байгаль эхээ хайрладаг унаган төрхийг хадгалах, хөгжүүлэхэд анхаараарай.

Орон нутагтаа ургадаг хүнсний ногоо, жимс жимсгэнийг ялгаж чадна

1.

1. гүзээлзгэнэ 2. сонгино 3. төмс 4. аньс 5. хармаг

6. нэрс 7. байцай 8. тарвас 9. чацаргана 10. лууван

2.

1.

3.

М И Ж С М И Ж С Э Н Г Э

ЖИМС

Х СҮНИЙ ГОНОО

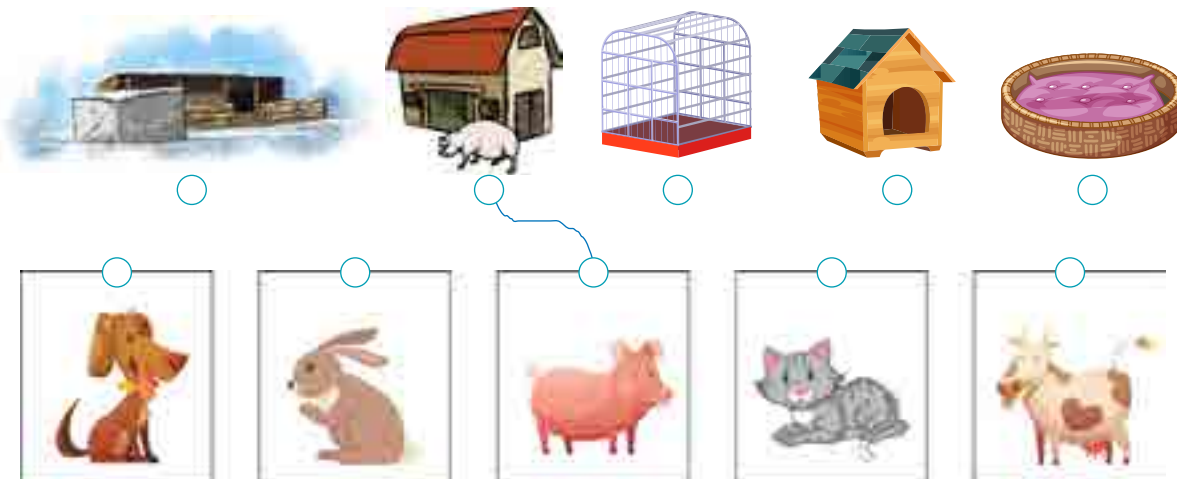
ХҮНСНИЙ

1. Зургийг ажиглаад нэрлэнэ. 2. Одоо ажигласан зүйлээ хоёр ангилж, савлана. Ангилахдаа тохирох дугаарыг дугуй дүрс дотор бичнэ. 3. Үсгийг зөв дараалалд оруулж үг бүтээж бичнэ. Орон нутагтаа ургадаг хүнсний ногоо, жимсний нэрийг бичээрэй.

Хүүхэд гэрийнхэндээ хоол хийхэд тусалж жимс, ногоо угаана. Дараа нь гарыг нь сайтар угаалгаж хэвшүүлээрэй. Жимс, ногооны хальс амархан задарч байгальд шингэдэг. Ахуйн хог хаягдлаа ангилахдаа үүнийг харгалзаарай.

1.

2.

A blue speech bubble containing a set of horizontal lines for writing.

A green speech bubble containing a set of horizontal lines for writing.

3.

Амьтны нэр	Амьтны ашиг шим	Амьтны нэр	Амьтны ашиг шим

“Шувууны үүр” хамтдаа бүтээе.

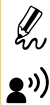
Хэрэглэх зүйл: Картон цаас юм уу өнгийн цаас, харандаа, шугам, хайч, цавуу, мод эсвэл байгалийн жамаар унасан мөчир

Заавар: Эхлээд ямар шувуунд зориулсан үүр барихаа шийднэ. Сонгосон шувуунаасаа хамаарч үүрний нүхний хэмжээг тодорхойлно. Зургийн дагуу картон цаасаа хэмжиж харандаагаар тэмдэглэгээ хийж тайрч, нүхэлнэ. Үүр хийх мод, мөчир будаггүй, цэвэр байна. Модоор хийж байгаа бол зүлгэж өөгүй болгоод, хооронд нь нааж эсвэл хадаж бэхэлнэ. Бэлэн болсон шувууны үүрээ ойн мод юм уу цэцэрлэгт хүрээлэнд байрлуулж болно.

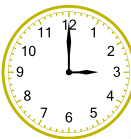
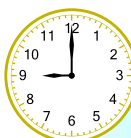

1. Ямар амьтад хаана амьдардаг вэ? Зөв холбоорой. 2. Орон нутагтаа амьдардаг тэжээмэл амьтдыг нэрлэж бичээрэй. Амьтан тэжээдэг бол туршлагаа бусадтай хуваалцаарай. 3. Амьтдын ашиг шимийн талаар ярилцаад, хүснэгтэд нөхөж бичээрэй.

1.

Өдөр бүр хийдэг ажлуудаа дарааллаар нь танилцуулж, цаг, хоногийн тухай мэднэ

1. Зургийг ажиглаж ярилцаад, цагийг уншиж тэмдэглээрэй.

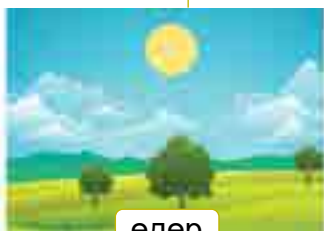

2.
👁️
👤))

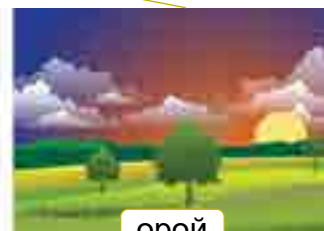
хоног

өглөө

өдөр

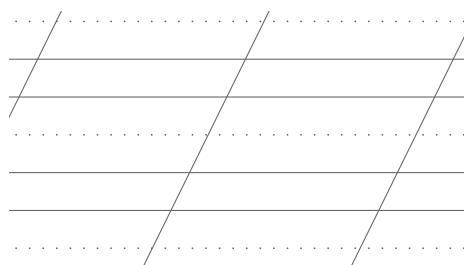

орой

3.
👁️

2021 он	Тавдугаар сар					
Даваа		3	10	17	24	31
Мягмар		4	11	18	25	
Лхагва		5	12	19	26	
Пүрэв		6	13	20	27	
Баасан		7	14	21	28	
Бямба	1	8	15	22	29	
Ням	2	9	16	23	30	

4.

5.
👁️
✎️

хавар

намар

өвөл

зун

2. Зургийг ажиглаад тайлбарлаарай. 3. 2021 оны 5 дугаар сарын хуанлийг ажиглаарай. 4. Сурагч Чимгээ 5 дугаар сарын 11-ний өдөр мэндэлсэн. 2021 оны ямар гарагт төрсөн өдрөө тэмдэглэх вэ? Бичээрэй. 5. Зургийг ажиглаад, холбоорой. Танай гэр бүлийн гишүүд ямар улиралд төрсөн бэ? Хүүхэдтэйгээ өдрийн дэглэм, цаг, хоног (өглөө, өдөр, орой), долоо хоног, сар, улирлын талаар ярилцаарай.

ЖИЛИЙН ДӨРВӨН УЛИРАЛ

Монголчууд улиралдаа тохируулан мэндэлдэг. Энэ нь мал сүргээ хариулж, нүүдэллэн амьдарч ирсэнтэй холбоотой.

Тавтай сайхан хаваржиж байна уу?
Төл мэнд, сүрэг өсөж байна уу?

“Алаг мэлхий” өрж тоглоорой.

Ямар баярын зураг вэ? Аль улиралд болдог баяр вэ? Ярилцаарай.

Сайхан зусаж байна уу?
Мал тарга тэвээрэг авч байна уу?

Шагай нясалж тоглоорой.

н а м а р

Тарган сайхан намаржиж байна уу?

Шагай орхиж,
дөрвөн бэрх буулгаарай.

□ □ □

Өнтэй сайхан өвөлжиж байна уу?

Морь уралдуулж тоглоорой.

Гүйцээж зураарай.

Үсгийг нөхөж уншаад, таагаарай.

Ц э эгт 3 даваа
 Найрт 3 даваа
 аст 3 даваа
 энгэлт 3 даваа

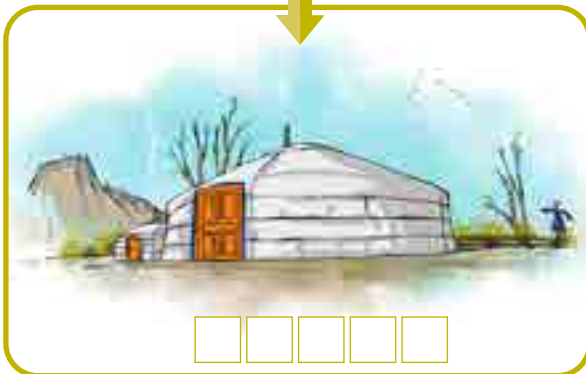
Үг бүтээж бичээрэй.

 + Ц *гарц*
 + Ц
 + Ц

Нөхөж бичээрэй.

Жилд улирал байдаг.
 Нэг улиралд сар байдаг.
 Жилд сар байдаг.
 3 дугаар сар хоногтой.
 2 долоо хоног хоногтой.
 12 дугаар сарын дараа дүгээр сар эхэлдэг.

Саруудыг дарааллаар нь бичээрэй.

----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

Тэгш, сондгойгоор ангилж бичээрэй.

тэгш	сондгой

Харгалзуулаарай.

Хавар → өвс ногоо шарлана.
 Зун → мод нахиална.
 Намар гол горхи хөлдөнө.
 Өвөл уул тал ногоорно.

Жишээрэй.

10 сар 1 жил 1 улирал 1 сар
 2 сар 2 жил 4 улирал 1 жил

Зүй тогтлыг ажиглаж, саруудыг гүйцээж бичээрэй.

1 сар, 3 сар, 5 сар, , ,
 2 сар, 4 сар, 6 сар, , ,

Байгалийн юмс үзэгдэл нар мандах, жаргахаас хамаарч өөрчлөгддөгийг тайлбарлаж чадна

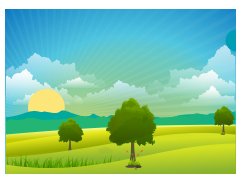
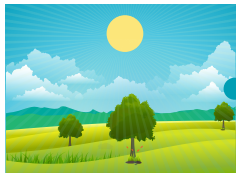
1.

Өглөө нар мандахаас орой нар жаргах хүртэл үргэлжилнэ.

Нар жаргахаас маргаашийн нар мандах хүртэл үргэлжилнэ.

2.

өдөр

өглөө

орой

дулаан

сэрүүн

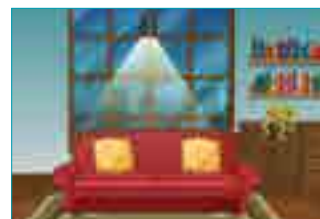
хүйтэн

гэрэлтэй

харанхуй

Handwriting practice lines with slanted lines for tracing.

3.

Ажиглалт хийж, ярилцаарай.

1. Нар туссан болон сүүдэртэй газрын ялгаа

2. Хүрээлэн буй орчин дахь байгалийн юмс үзэгдэл нар мандах, жаргахаас хамаарч байгаа эсэх

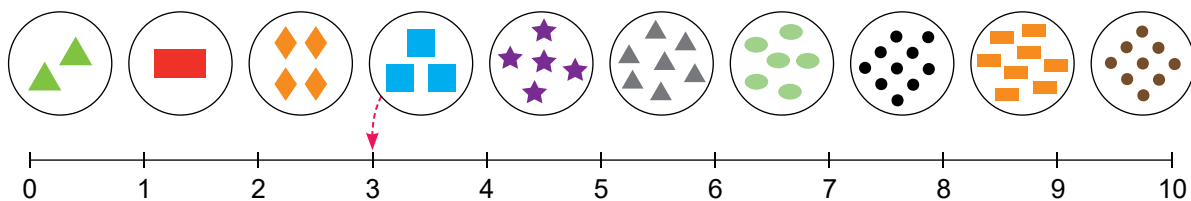
1. Тохирох үгийг нөхөж бичнэ. (шөнө, өдөр)

2. Зургийг ажиглаж, эргэцүүлээд харгалзуулна. Учрыг бичээрэй.

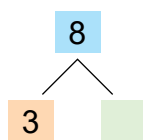
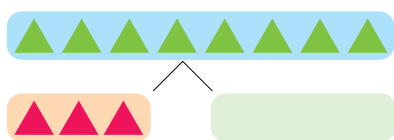
3. Зурагт үзүүлсэн үзэгдлийг нар мандах, жаргахтай холбон тайлбарлана. Хүний амьдрал, үйл ажиллагаа өдөр, шөнөөс хамаарч өөрчлөгддөгийг гэр бүлийнхэнтэйгээ ярилцаарай.

1. Дүрсүүдийг тоолж холбоорой.

2. Тохирох дүрс ба тоог бичээрэй.

8					
1		3		6	
7	6		4	3	1

3. Жишээрэй $>$ $<$ $=$.

9 3

4 8

7 5

6 6

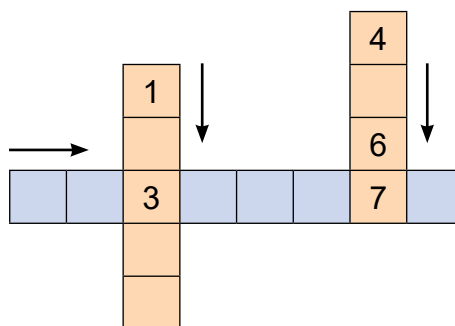
4 8

7 0

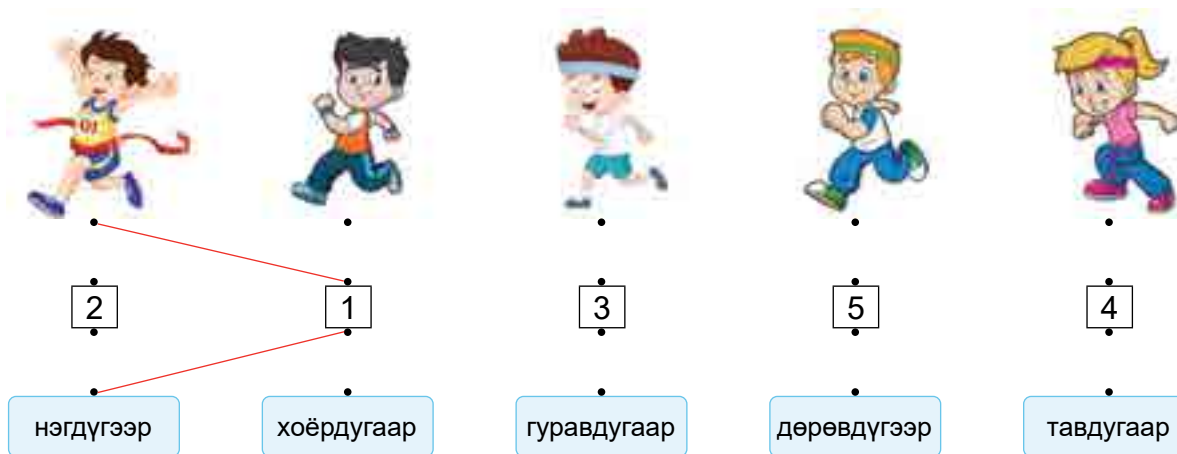
6 9

2 10

4. Тохирох тоог бичээрэй.

5. Холбоорой.

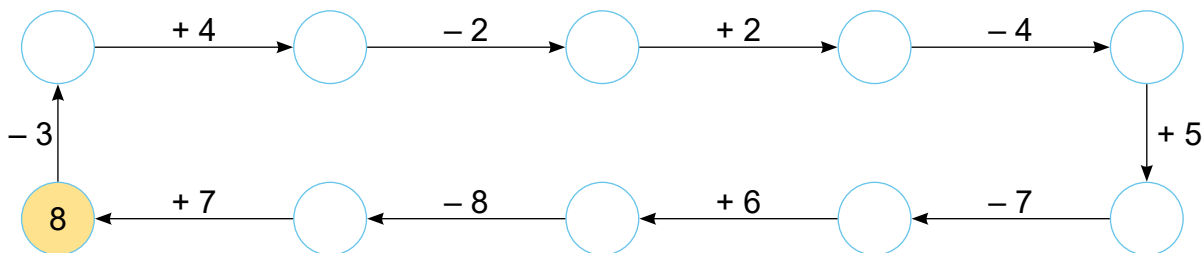

Та хүүхдээрээ 10 хүртэл цээжээр тоолуулж, 10 хүртэлх юмсыг тоолох, тооны бүтэц болон хөрш тоог нэрлэх, дугаарлах, жиших эрэмбэлэх чадварыг бататгаарай.

Нэмэх, хасах үйлдлийг гүйцэтгэж чадна

1. Сумын дагуу үйлдлийг гүйцэтгэж, тоог нөхөж бичээрэй.

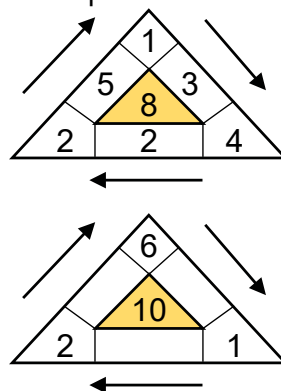

2. Харгалзуулаарай.

$4 + 5$	10	$10 - 1$
$7 + 3$	9	$9 - 1$
$5 + 2$	8	$10 - 4$
$3 + 5$	7	$9 - 2$
	6	

3. Ажиглаад, нийлбэр нь 10 байх тоог нөхөөрэй.

4. Нийлбэр, ялгаврын утгыг олоорой.

а.

+	3	4	5	6	7
2	5				
3					

б.

-	6	7	8	9	10
4	2				
5					

5. Нийлбэр, ялгаврын утгыг олж, будаарай.

10 хүртэлх тооны нэмэх, хасах үйлдлийг гүйцэтгэхэд тоолох хэрэгсэл (шүр, савх, шоо, шугам) зэргийг та бэлтгэж, хүүхдээ дэмжээрэй.

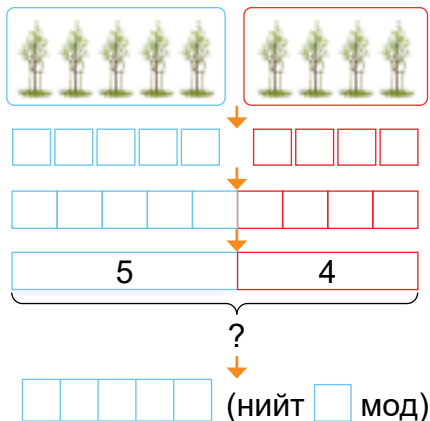
1. Зургийг ажиглаад, асуултад хариулаарай.

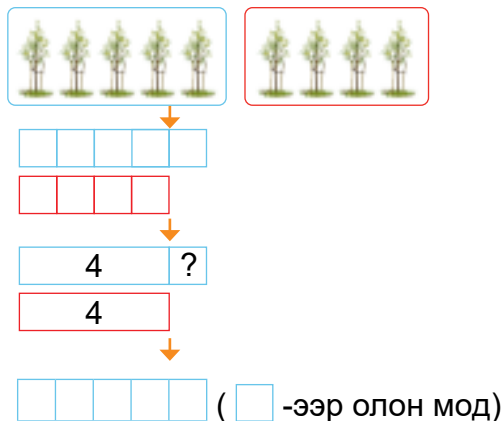
- а. Хүү хэдэн мод усалсан бэ?
- б. Охин хэдэн мод усалсан бэ?
- в. Хэн нь олон мод усалсан бэ?

2. Нийт хэдэн мод усалсан бэ?

3. Хүү охиноос хэдээр олон мод усалсан бэ?

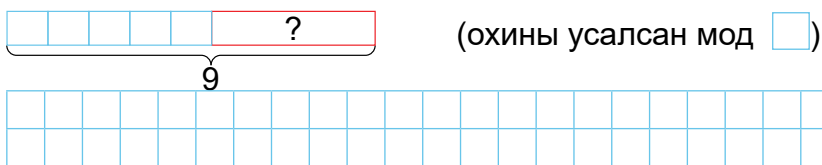
4. Охин хүүгээс хэдээр цөөн мод усалсан бэ?

5. Бодлогыг хэрхэн бодох вэ?

Хүү, охин хоёр нийлээд 9 мод услав. Хүү 5 мод услав. Охин хэдэн мод усалсан бэ? Үйлдлийг бичээрэй.

6. Дараах үгийн өмнө тохирох (+, -) үйлдлийн тэмдгийг бичээрэй.

+ нийлээд үлдсэн бүгд зөрөө

Та хүүхдээрээ бодлого бүрийг гүйцэтгэсний дараа хэрхэн бодсоныг тайлбарлуулж шалгаарай. 4 дүгээр бодлогыг гүйцэтгэхэд дэмжлэг хэрэгтэй бол 3 дугаар бодлогын загвар ашиглахыг ашиглаарай.

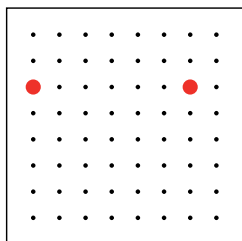

Цэг, хэрчим, тахир шугам, гурвалжин, дөрвөлжин, дугуйг нэрлэж чадна

1. Улаан цэгээс эхлэн чиглэлийн дагуу зураарай.

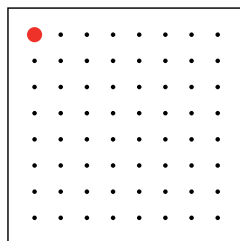

| 6→ |

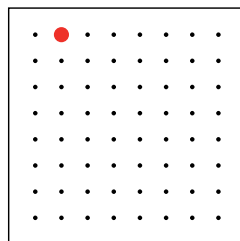
хэрчим

| 6→ | 3↘ | 2→ |

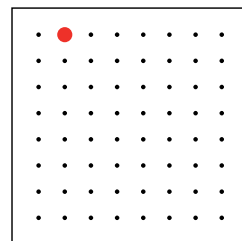
тахир шугам

| 6→ | 6↓ | 6↖ |

гурвалжин

| 6→ | 6↓ | 6↖ | 6↑ |

дөрвөлжин

2. Харгалзуулаарай.

цэг

хэрчим

тахир шугам

гурвалжин

дөрвөлжин

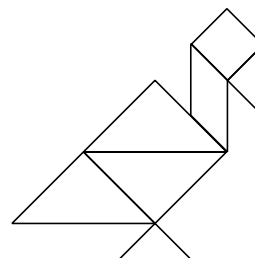
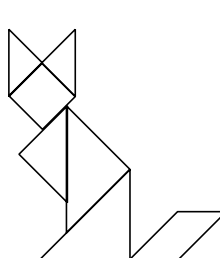
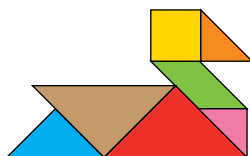
дугуй

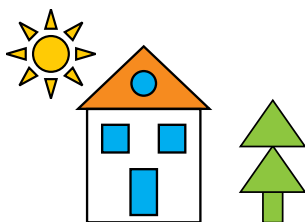
3. Зүй тогтлыг ажиглаад, будаарай.

4. Ижил дүрсийг ижил өнгөөр будаарай.

5. Дүрсүүдийг тоолж, хүснэгтэд бүртгээрэй.

	△	□	○	▭
1				
2				

Та хүүхдээ цэг, хэрчим, тахир шугам, гурвалжин, дөрвөлжин, дугуйг дүрсүүдийг ялган нэрлэж, зурахад нь туслаарай.

55

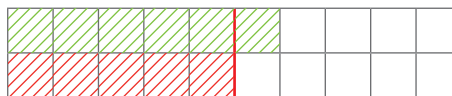

20 дотор аравт гүйцээн нэмж чадна

1. Нийт хэдэн алим байна вэ?

ногоон
улаан

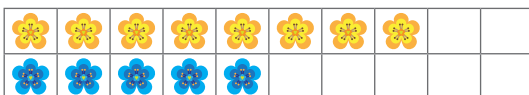
$$\boxed{} + \boxed{} = \boxed{}$$

$\boxed{}$ (алим)

2. Нийт хэдэн цэцэг байна вэ?

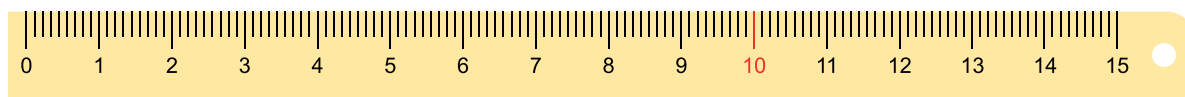
шар
хөх

$$\boxed{} + \boxed{} = \boxed{}$$

$\boxed{}$ (цэцэг)

3. Шугам хэрэглэн үйлдлийг гүйцэтгээрэй.

$$\begin{array}{|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|} \hline 7 & + & 4 & = & 7 & + & 3 & + & 1 & = & & & & & & & & \\ \hline & & 3 & & 1 & & & & & & & & & & & & & \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|} \hline 9 & + & 5 & = & 9 & + & 1 & + & 4 & = & & & & & & & & \\ \hline & & 1 & & 4 & & & & & & & & & & & & & \\ \hline \end{array}$$

4. Хэдэн , хэдэн байна вэ? Нийт хэдэн гурвалжин байна вэ?

5. Нийлбэрийн утгыг бичээрэй.

$$\begin{array}{|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|} \hline 6 & + & 6 & = & 12 & & 8 & + & 5 & = & & & 7 & + & 6 & = & & & 9 & + & 7 & = & & & \\ \hline & & 4 & & 2 & & & & 3 & & & & & & 1 & & & & & & 2 & & & & \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|} \hline 7 & + & 5 & = & & & 9 & + & 5 & = & & & 8 & + & 6 & = & & & 7 & + & 8 & = & & & \\ \hline & & 2 & & & & & & 4 & & & & & & 2 & & & & & 1 & & & & \\ \hline \end{array}$$

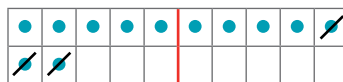

Хүүхэд 2 ижил шоог зэрэг орхиж, нүднүүдийн нийлбэрийг хэлнэ. Шоо бүрийн 6 талс дээр 4, 5, 6, 7, 8, 9 гэсэн тоог бичиж, тоглох шоог бэлдэж өгөөрэй. Хэрэв хүүхэд тань орхисон 2 шооныхоо нийлбэрийг цээжээр хэлж чадахгүй бол зэмлэх хэрэггүй, шоон дээр цифр бичилгүй 4, 5, 6, 7, 8, 9 цэг (нүд) зурж, тоглоорой. Мөн 2 өөр өнгийн арав, арваар нь хэлхсэн шүрийг бугуйнд нь зүүж тоглуулах нь 20 доторх нэмэх, хасах үйлдэл гүйцэтгэх эхний хүнд үед дэмжих хэрэглэгдэхүүн болж, хүүхэд хурдан чадварждаг болохыг ажиглаарай. Ингэж тоглоомоор хүүхдийнхээ сурах үйлийг дэмжиж, цээжээр тооцоолох чадварыг нь хөгжүүлээрэй.

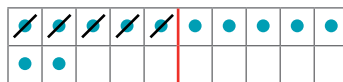

1. Хашаанд хэдэн хурга үлдсэн бэ? Үйлдлийг гүйцэтгээрэй.

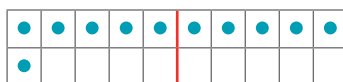
						
		(хурга)				

2. Дүрсүүдийн зөрөөг олоорой.

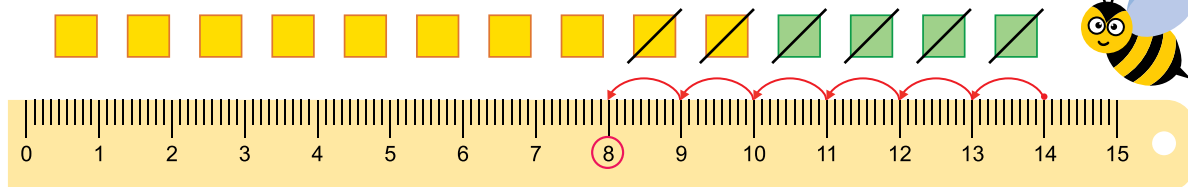
						
		(зөрөө)				

3. 11 шүрээс 4 шүрийг хоёр аргаар хэрхэн хасах вэ? Зурааслаж үзүүлээрэй.

						
		(шүр)				

4. Бодлого зохиож бодоорой.

						
		(.....)				

5. Хүснэгт хэрэглэн хасах үйлдлийг гүйцэтгээрэй.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20

$$20 - 4 = \square$$

$$20 - 8 = \square$$

$$20 - 7 = \square$$

$$20 - 9 = \square$$

6. Ялгаврын утгыг бичээрэй.

11 - 3 = 8	12 - 3 =	14 - 6 =	15 - 7 =
11 - 3 =	12 - 4 =	15 - 6 =	13 - 7 =

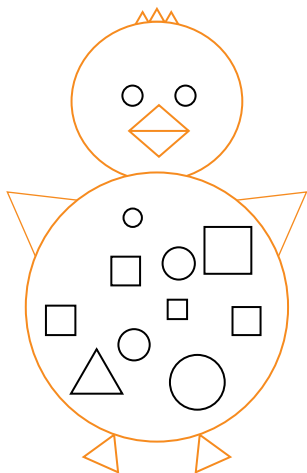

Та хүүхэдтэйгээ чулуу таалцаж тоглоорой. Энэ нь хүүхдийг цээжээр нэмж хасах чадварт сургадаг. Чулууны оронд шүр, шагай зэргийг орлуулж болно. Хоёр тоглогч 10, 10 чулуугаар тоглоно. Тоглогч нөгөө хүний атгасан чулууг өөрийн атгасан чулуутай нийлүүлэн тааж хэлнэ. Тааж чадвал нөгөө хүнийхээ атгасан чулууг авах замаар 20 чулууг өөртөө цуглуулж чадсан нь хожно.

Дүрсүүдийг нэрлэж, ангилан бүртгэж чадна

1.

а. Дүрсүүдийг өнгөөр ялгаж будаарай.

ногоон

шар

улаан

б. Хүснэгтэд дүрсийг бүртгээрэй.

10		

в. Будаарай.

10			
9			
8			
7			
6			
5			
4			
3			
2			
1			

г. Асуултад хариулаарай.

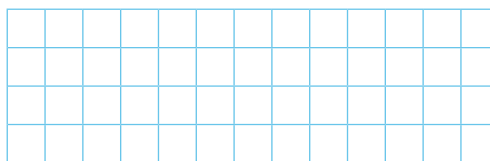
1. Ямар дүрс хамгийн олон байна вэ?

2. Ямар дүрс хамгийн цөөн байна вэ?

3. дүрс дүрсээс хэдээр олон бэ?

4. дүрс дүрсээс хэдээр цөөн бэ?

2. Дэлгүүр эхний өдөр 7 шуудай гурил, хоёр дахь өдөр 6 шуудай гурил худалдав. Нийт хэдэн шуудай гурил худалдсан бэ?

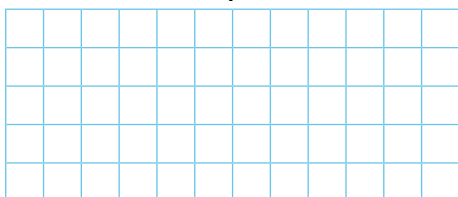
3. Бодлого зохиож, бодоорой.

а.

3	9
---	---

?

б.

8	?
---	---

14

1в даалгаврыг гүйцэтгэхэд нь хүснэгтийг доод мөрөөс дүрс бүрийн тоогоор будна гэдгийг анхааруулаарай. 3 а, б даалгаврыг хүүхэдтэйгээ хамтарч ажиллан, зохиосон 2 бодлого нь зурагт тохирч байгааг, тайлбарлан ярилцаарай.

-

Туяад

Батад

байв. Нийт хэдэн шагай байна вэ?

Апр 2. $8 + 7 = 8 + 2 + 5 = 10 + 5 = 15$

Нэмэгдэхүүний байр солих

 + = +

-

-

$5 + 7 = \boxed{}$

$5 + 7 = \boxed{}$

$7 + 9 = \boxed{}$

$7 + 9 = \boxed{}$

$$\underline{5 + \square + 2}$$

$$2 + \boxed{} + 7$$

$$7 + \square + \square$$

$$\square + \square + 9$$

-

$3 + 5$

$4 + 0$

$6 + 5$

$0 + 12$

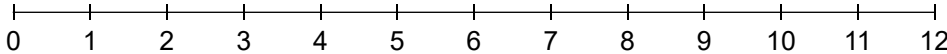
$5 + 3$

$12 + 0$

Тэгийн чанар

$0 + \square = \square$

■ + 0 = ■

-

+	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
0										9	10
1									9	10	11
2								9	10	11	12
3						9	10	11	12	13	14
4					9	10	11	12	13	14	15
5				9	10	11	12	13	14	15	16
6			9	10	11	12	13	14	15	16	17
7		9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20

$$7 + 5 = 5 + 7$$

$$\boxed{} + \boxed{} = \boxed{} + \boxed{}$$

$$\square + \square = \square + \square$$

$$\square + \square = \square + \square$$

-

				НИЙТ
Бат	4	5	6	
Болд				

Тоон илэрхийлэл зохиож, нэмэх үйлдлийн байр солих, тэгийн чанарыг ойлгоход нь нэмэхийн хүрд хэрэглэж болохыг та хүүхдэдээ сануулаарай.

20 дотор нэмж, хасаж чадна

1. Тоон илэрхийллийн утгыг олж сумны дагуу холбон зургийг гүйцээгээрэй.

$6 + 9$

$13 - 4$

$20 - 6$

$12 - 8$

$11 + 5$

$12 - 6$

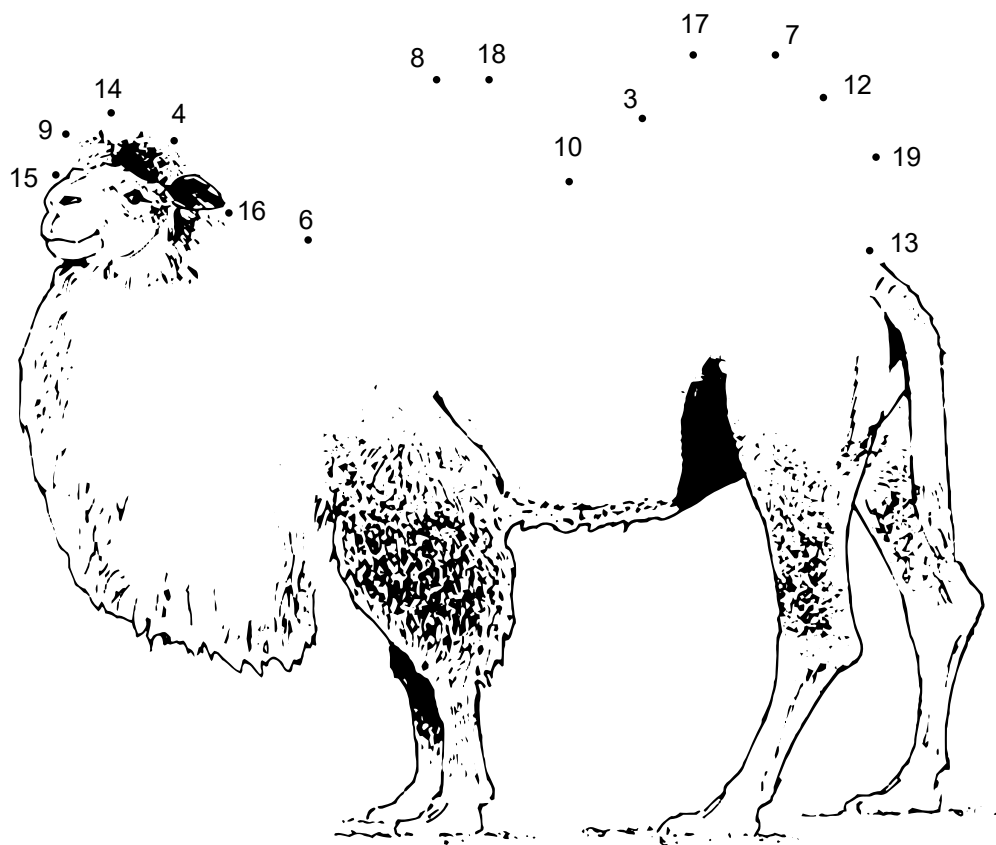
$15 - 7$

$20 - 2$

$8 + 2$

$11 - 8$

2. Тоон илэрхийллийн утгад тохирох үсгийг бичээрэй. Ямар өгүүлбэр бүтсэн бэ? Уншаарай.

10-5	11-3	12-9	8-6	5+4	9-7	13-9
у						

2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
а	г	л	у	с	х	р	м	я	й

8-3	4+2	20-18	14-12

4+3	5-3	8+3	1+7	12-8	10-8	2+8

Та хүүхдэдээ илэрхийллийн утгыг олж, зургийг гүйцээж, үсгийг зөв харгалзуулан өгүүлбэр бүтээхэд нь тусалж, ярилцаарай.

1.

Охинд 6 бөмбөлөг байв. Ээж нь түүнд 2-ыг нэмж өгөв. Гэтэл 3 бөмбөлөг нь хагарчихлаа. Хэдэн бөмбөлөг үлдсэн бэ?

Бодолт

Арга 1. $6 - 3 + 2 = 3 + 2 = 5$

Арга 2. $6 + 2 - 3 = 8 - 3 = 5$

2. Зургийн дагуу илэрхийллийг бодоорой.

$$9 - 6 + 5 = \square$$

$$7 + 2 - 4 = \square$$

$$8 - 1 - 3 = \square$$

$7 - 2 + 4 =$	$7 + 3 - 5 =$	$9 - 3 - 5 =$
$6 - 5 + 8 =$	$8 + 4 - 6 =$	$8 - 4 - 2 =$

3. Тоон илэрхийлэл үнэн байх үйлдлийн тэмдгийг бичээрэй.

$$7 + 4 - 9 = 2 \quad 15 - 3 \quad 7 = 19 \quad 16 - 9 \quad 3 = 4$$

4. Мэдэгдэхгүй байгаа гишүүнийг олоорой.

$$\square + 5 = 12 \quad 9 + \square = 12 \quad \square - 7 = 6 \quad 14 - \square = 6$$

5. Автобусанд 7 хүн байв. Зогсоол дээр 3 хүн бууж, 5 хүн оров. Автобус хэдэн хүнтэй болсон бэ? Хоёр аргаар бодоорой.

а. $7 - \square + \square = \square$

б. $7 + \square - \square = \square$

6. Ажиглаад, тохирох тоог бичээрэй.

Мөр ба баганын нийлбэр тэнцүү байна.

2	7	6
		1
	3	

Тоон илэрхийллийн утгыг үнэн байх, тоо ба үйлдлийн тэмдгийг олж сурахад нь чиглүүлээрэй.

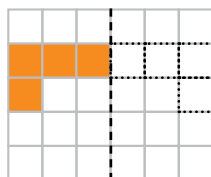

Дүрсийг тэгш хэмтэй нугалж, бүтээл хийж чадна

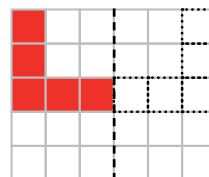
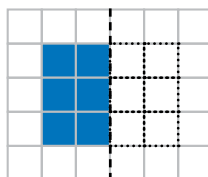
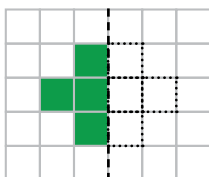
1. Дүрсийг тэгш хэмтэй нугалж, бүтээл хийгээрэй.

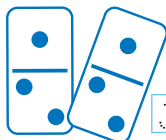
2. Дүрсийг гүйцээж зураад, нийт нүдийг тоолж бичээрэй.

8

3. Ижил нэмэгдэхүүний нийлбэрийг олоорой.

$$3 + 3 = \square$$

$$\square + \square = \square$$

$$\square + \square = \square$$

4. Дүрсийн оронд байх ижил нэмэгдэхүүнийг олоорой.

$$\triangle + \triangle = 10$$

$$\triangle = \square$$

$$\triangle + \triangle = 8$$

$$\triangle = \square$$

$$\circ + \circ = 12$$

$$\circ = \square$$

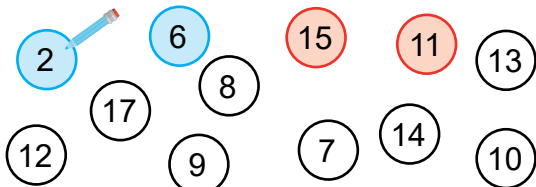
$$\square + \square = 16$$

$$\square = \square$$

5. Шүрнүүдийг нэг нэгээр хуваарилан хоёр тэнцүү хэсэгт хуваагаарай.

6. Тоог ангилж будаад, хүснэгтэд бүртгээрэй.

тэгш	сондгой

Дүрсийг 2 тэнцүү хэсэгт хуваахдаа тэгш хэмтэй нугалж, хамтдаа бүтээл хийгээрэй. Шүрийг нэг нэгээр нь хуваарилах замаар хоёр тэнцүү хэсэгт хуваахад нэг сондгойрч үлдэж байгаа тооны талаар ярилцаарай.

1. Тохирох үгийг нөхөж бичээрэй. (хүнд, хөнгөн)

Ногоон навч хатаж шарлахдаа _____ болдог.

Ноос усанд норохдоо _____ болдог.

2. Ажиглаад хүснэгтэд бичээрэй.

а.

б.

в.

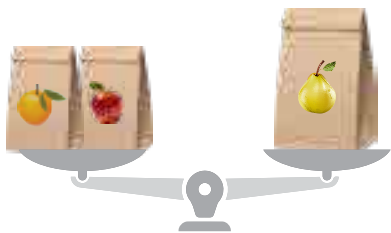

г.

	Хүнд	Хөнгөн
а	1 алим	1 жүрж
б		
в		
г		

3. Уутанд хэдэн алим байгаа вэ?

5 ширхэг 12 ширхэг ширхэг

4. Зургийг ажиглаад, жимсний тоог бичээрэй.

7				
6				
5				
4				
3				
2				
1				

= = =
 = =

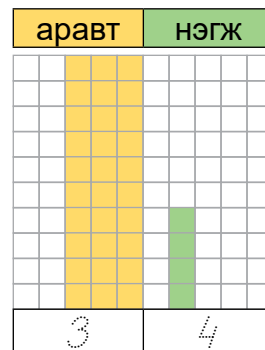
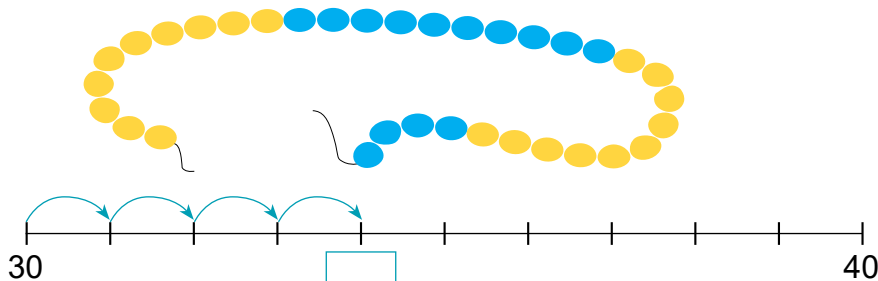

Даалгаврын зааврыг хамтдаа уншингаа хүүхэд өөрөө бие даан хийж чадах даалгаврын дугаарыг ногооноор, дэмжлэг хэрэгтэй даалгаврын дугаарыг улаанаар тэмдэглэн хамтдаа гүйцэтгээрэй.

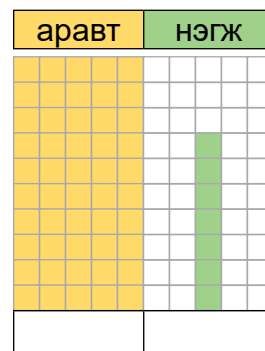
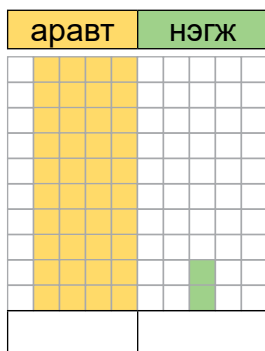
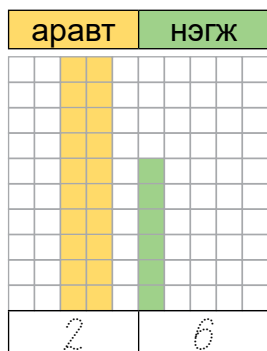

100 хүртэлх тоог уншиж, бичиж, жишиж чадна

1. Ажиглаад хүснэгтэд тоог бичээрэй.

2. Дэвтрийн будсан нүдийг ажиглаад тоог бичээрэй.

3. Тоог орны нэмэгдэхүүний нийлбэрээр бичээрэй.

$26 = 20 + 6$	$32 = \square + \square$	$84 = \square + \square$	$69 = \square + \square$
$45 = \square + \square$	$71 = \square + \square$	$63 = \square + \square$	$28 = \square + \square$
$37 = \square + \square$	$55 = \square + \square$	$86 = \square + \square$	$48 = \square + \square$

4. а. Тоог нэрлэж бичээрэй.

21 хорин нэг

36

75

б. Тоог уншаад бичээрэй.

$\square$ тавин гурав

$\square$ ерэн тав

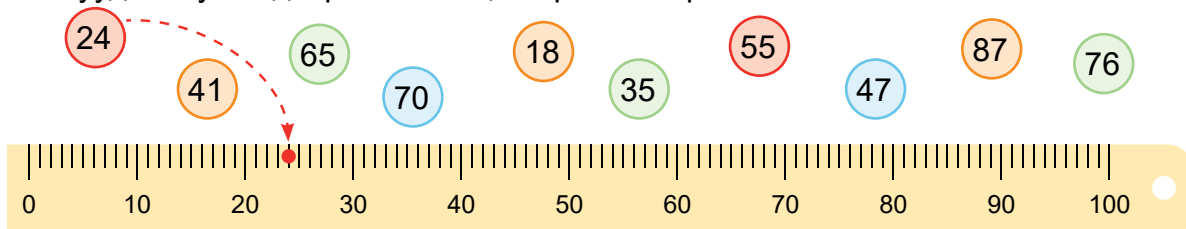
$\square$ дөчин долоо

$\square$ гучин нэг

$\square$ наян дөрөв

$\square$ арван ес

5. Тоонуудыг шугам дээрх тоотой цэгээр холбоорой.

Хоёр оронтой тооны аравт нэгжийг нэрлэх, хоёр оронтой тоог дэвтрийн нүдэнд (хавтангаар) дүрслэх, шугаман дээр цэгээр тэмдэглэх зэрэг үйл ажиллагаанд та хүүхдэдээ туслаарай.

1. Нуугдсан тоог олж, бичээрэй.

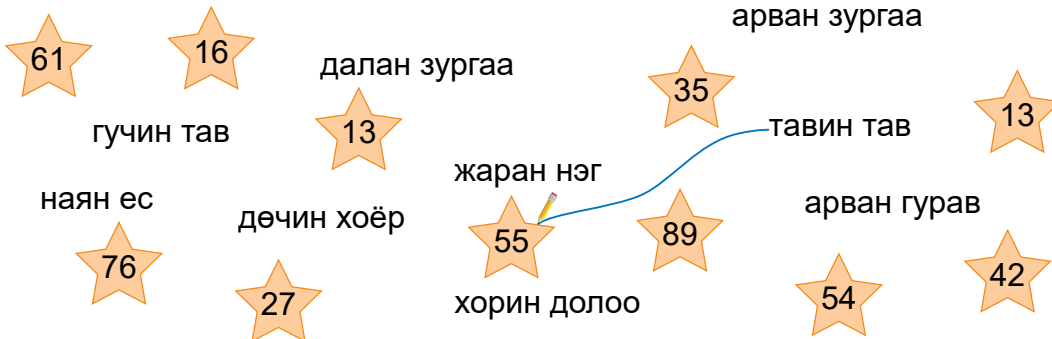
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
41									50
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11			14	15	16			19	20
	22	23		25		27	28		30
	32	33	34		36	37	38		40
	42	43	44		46	47	48		50
51		53	54		56	57		59	60
	62	63	64		66	67	68		70
	72	73	74		76	77	78		80
	82	83		85		87	88		90
91			94	95	96			99	100

2. Харгалзуулаарай.

а.

б. Дээрх тоонуудыг ангилан бичээрэй.

50-аас бага	50-аас их

3. Зүй тогтлыг олж, тоог гүйцээж бичээрэй.

	7		8		12			25	20		0	7	14	
	8				14									
			20					40					28	
	10								55					
					28								42	

100 хүртэлх тоог хүснэгтэд байрлуулахад зүй тогтлыг ажиглана гэдгийг сануулаарай. Нэг нүд баруун тийш шилжих нь нэгээр, доош шилжих нь арваар, харин нэг нүд зүүн тийш шилжих нь нэгээр, дээш шилжих нь аравтаар хорогдоно гэдгийг тайлбарлаарай.

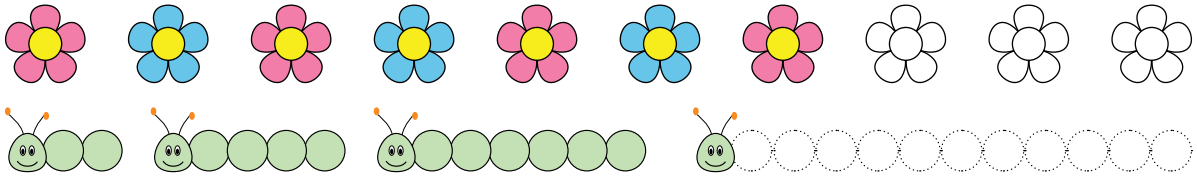
1. Зургийг ажиглаад, асуултад хариулаарай.

- Хэчнээн амьтан байна вэ?
- Ямар ямар амьтан байна вэ?
- Бусдаасаа өөр төрлийн ямар амьтан байна вэ?

2. Зүй тогтлыг ажиглаад, гүйцээж будаарай.

3. Зүй тогтлыг ажиглаад, үргэлжлүүлээрэй.

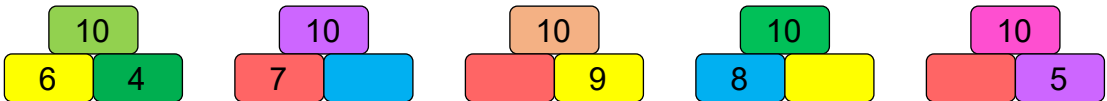

3, 4, 5, 6, , , 2, 4, 6, , , 0, 5, 10, 15, ,

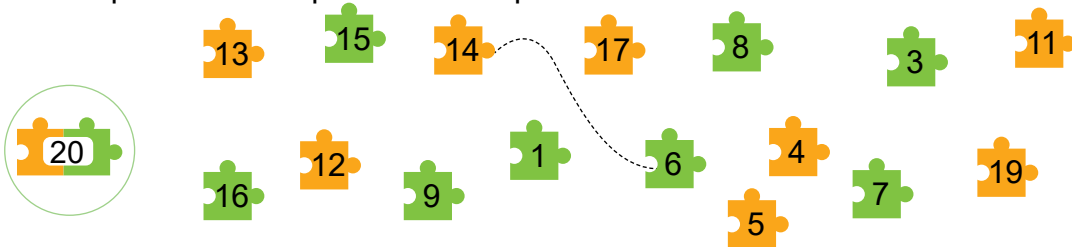
9, 8, 7, 6, , , 25, 23, 21, 19, , 10, 20, 30, ,

14, 16, , , 22 А, Б, В, , , Е А, а, Б, , , в, Г, г

4. а. Нийлбэр 10 байх тоог бичээрэй.

б. Нийлбэр 20 байх хоёр тоог холбоорой.

5. Зүй тогтлыг ажиглаад, дүрсийг зурж, тоог олоорой.

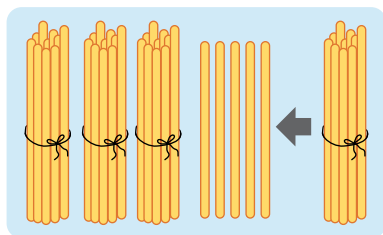
4 7 10 ? ?

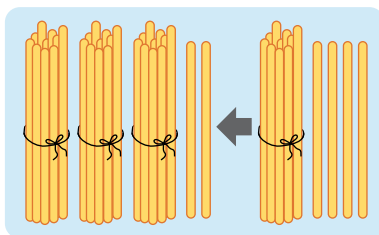
Та хүүхдээрээ зүй тогтлыг олуулахдаа бусдаасаа ялгаатай, онцгой зүйлийг олж нэрлүүлсний дараа зураг, загварыг гүйцээж будах, өгөгдсөн тоон дарааллыг гүйцээж хийлгээрэй.

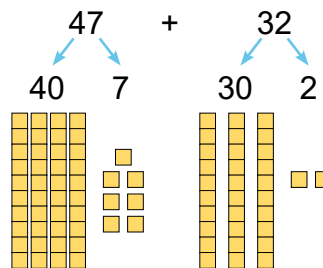
1. Хэдэн аравт, хэдэн нэгж байгааг тоолж бичээрэй.

аравт нэгж

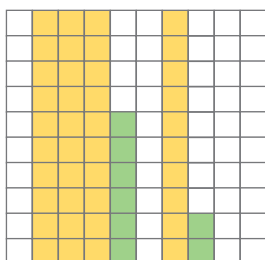

аравт нэгж

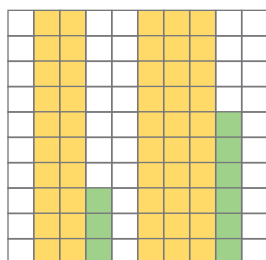
аравт нэгж

2. Нийт хэдэн аравт, хэдэн нэгж байгааг тоолж, үйлдлийг гүйцэтгээрэй.

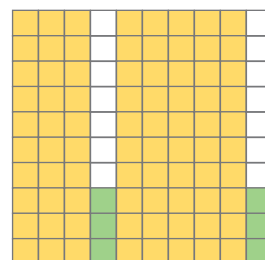
аравт	нэгж
4	6

34 + 12 =

аравт	нэгж

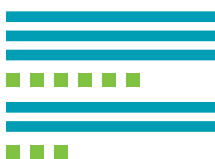
23 + =

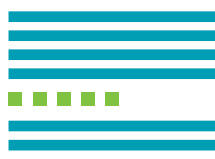
аравт	нэгж

36 + =

3. Хэдэн аравт, хэдэн нэгж байгааг бичээрэй.

3	0	6
2	0	3
5	9	

4	0	5
2	0	0

4. Нийлбэрийн утгыг олоорой.

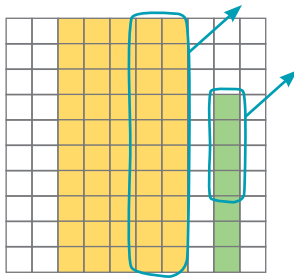
30 + 23 = 53	32 + 23 =	75 + 12 =
40 + 24 =	42 + 24 =	75 + 13 =
50 + 25 =	52 + 25 =	75 + 14 =

Таны хүүхэд I ангид 100 дотор аравт хэтрүүлэхгүй нэмэх $47 + 32$ тохиолдлыг судална. Харин аравт хэтрүүлэн нэмэх $47 + 35$ тохиолдлыг II ангид судлах тул та агуулгыг хүндрүүлэх шаардлагагүйг анхаараарай.

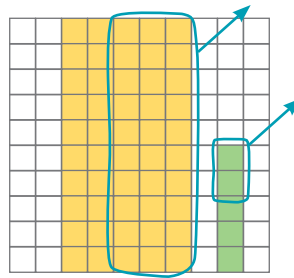

1. Хэдэн аравт, хэдэн нэгж үлдсэнийг бичээрэй.

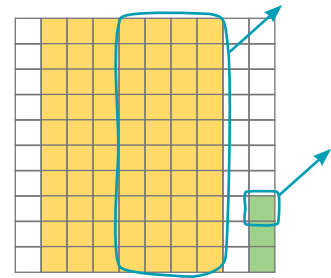
аравт нэгж

$$57 - 24 = \square \square$$

аравт нэгж

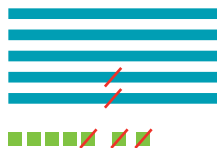
$$\square \square - \square \square = \square \square$$

аравт нэгж

$$\square \square - \square \square = \square \square$$

2. Хэдэн аравт, хэдэн нэгж байгааг тоолж, үйлдлийг гүйцэтгээрэй.

5 0 7
2 0 3
3 4

7 0 6
□ □ □
□ □ □

3. Зуугийн хүснэгт ашиглаж, үйлдлийг гүйцэтгээрэй.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70
71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
81	82	83	84	85	86	87	88	89	90
91	92	93	94	95	96	97	98	99	100

45	-	32	=	13
45	-	33	=	
67	-	42	=	
74	-	13	=	
48	-	34	=	
85	-	25	=	

Та хүүхдээ 100-ийн хүснэгт хэрэглэн хасах үйлдлийг гүйцэтгэх, нэмэх үйлдлээр шалгах аргачлалд суралцахад чиглүүлээрэй.

Нийлбэр, ялгаврын утгыг олж, шалгаж чадна

1. Нийлбэрийн утгыг олоод, хасах үйлдлээр шалгаарай.

A	H
	●
	●
●	●
●	●
●	●
●	●
●	●
●	●
●	●

A	H
	●
●	●
●	●
●	●
●	●
●	●
●	●
●	●
●	●

A	H
●	●
●	●
●	●
●	●
●	●
●	●
●	●
●	●
●	●

56 + 23 = 79	27 + 62 =					+		=				
79 - 23 =						+		=				
79 - 56 =						+		=				

2. Ялгаврын утгыг олоод, нэмэх үйлдлээр шалгаарай.

10	1
10	1
10	1
	1
	1
	1

10	1
10	1
	1
	1
	1
	1

10	1
10	1
10	1
	1
	1
	1

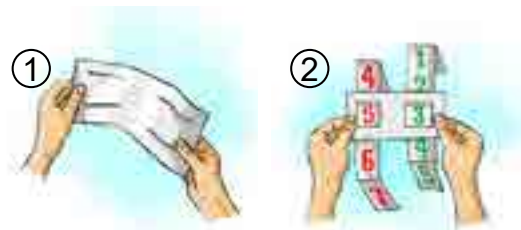
36 - 24 =	27 - 13 =					-		=				
24 +						+		=				

3. Тохирох бодлого зохиож бодоорой.

12									
7					?				

4. Хамтдаа хийж тоглоорой.

Даалгавар 4-ийг зааврын дагуу хийж, хүүхэдтэйгээ тоглоорой. Хэдэн аравт, хэдэн нэгж нэмэгдэж, хасагдаж байгааг ярилцаж, үйлдлийг цээжээр тооцоолох чадварт сурахад дэмжээрэй.

1	1	+	7	=	1	8
		+		=	1	8
		+		=	1	8
		+		=	1	8

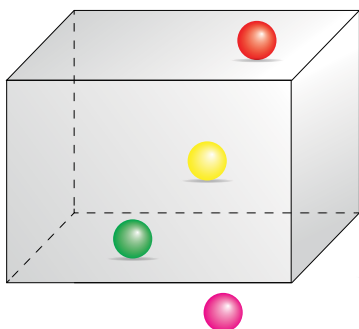
$53 + 30$	$48 - 21$
$58 - 13$	$90 - 40$
$20 + 7$	$94 - 11$
$30 + 20$	$42 + 3$

Өгүүлбэртэй бодлого бодож чадна

1. Асуултад хариулан тохирох үгтэй холбоорой.

а. Зурагт нийт хэдэн бөмбөг байна вэ?

б. Хайрцаг **дотор** хэдэн бөмбөг байна вэ?

в. Хайрцгийн **гадна** хэдэн бөмбөг байна вэ?

г. нь хайрцгийн хажууд байна.

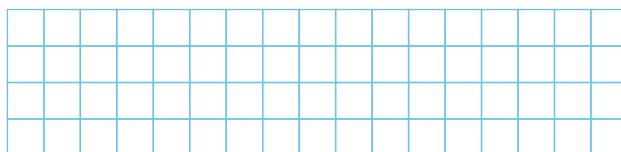
д. нь хайрцгийн цаана байна.

е. нь хайрцгийн наана байна.

2. Номин 42 хуудастай номыг хоёр өдөрт уншив. Эхний өдөр 25 хуудсыг уншсан бол хоёр дахь өдөр хэдэн хуудас уншсан бэ?

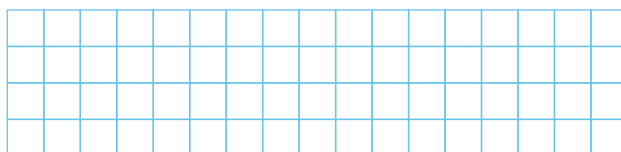
25	} 42
?	

3. Худалдагч 51 шуудай төмснөөс эхний өдөр шуудайг, хоёр дахь өдөр үлдсэн 28 шуудайг худалдав. Худалдагч эхний өдөр хэдэн шуудай төмс худалдсан бэ?

?	} 51
28	

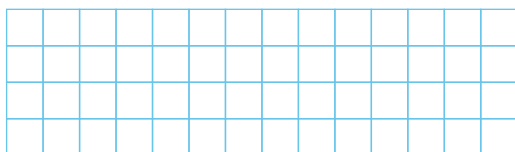
4. Бодлого зохиож бодоорой.

а.

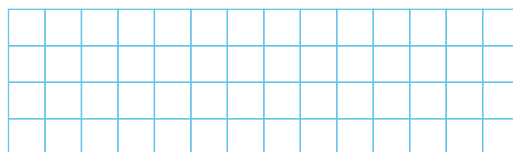
23
?

5

б.

6
?

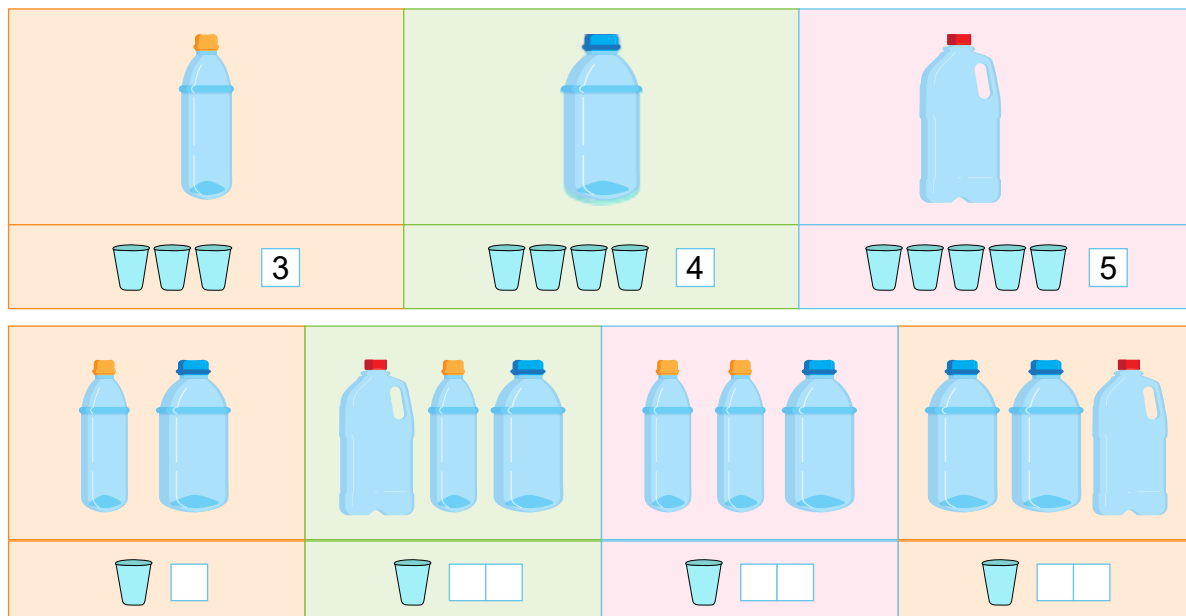
Та хүүхдээрээ дээр, доор, ард, урд, өмнө, хойно, дотор, гадна, хажууд зэрэг үгнүүдийг ашиглан гэр доторх юмсын байрлалыг хэлүүлээрэй.

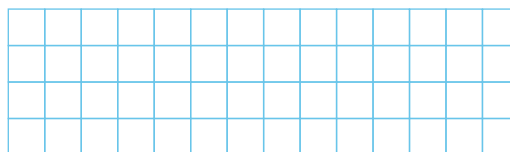
1. Аль нь их багтаамжтай вэ? Дугаарыг дугуйлна уу.

2. Тооцоолоорой.

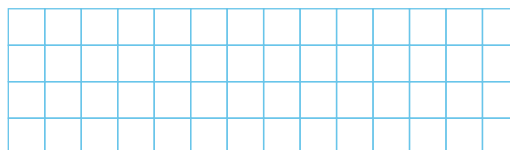
3. сав нь савнаас хэдэн аягаар бага багтаамжтай вэ?

4. Эгч дүү хоёр үнээ саав. Дүү нь 9 сав, эгч нь түүнээс 4 саваар илүү сүү саав. Эгч хэдэн сав сүү саасан бэ?

9 сав	
?	4 сав

Ялгаатай 2 савны багтаамж аль нь их болохыг хүүхдээр таамаглуулж, шилэн аягаар хэмжиж туршаарай. Ижил хэмжээтэй боловч хэлбэр нь өөр 2 савыг сонгон усаар дүүргэж, ижил багтаамжтай байгаа учрыг тайлбарлуулаарай.

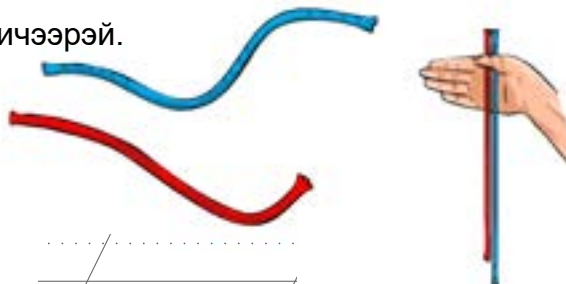

Уртыг хэмжиж чадна

1. Зургийг ажиглаад, тохирох үгийг нөхөж бичээрэй.

а) _____ өнгийн харандаа
_____ нь урт.

б) _____ өнгийн тууз нь
_____ богино.

2. Ном, дэвтрийнхээ уртыг бичгийн хавчаар, баллуур, харандаагаар хэмжиж хүснэгтэд бичээрэй.

НОМ			
ДЭВТЭР			

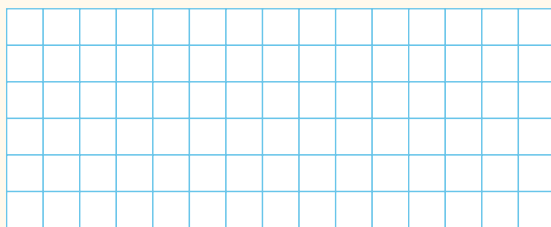

3. Туузнуудын уртыг шугамаар хэмжиж, хэмжээг бичээрэй.

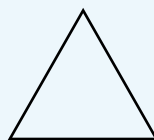

а	б	в	г
см	см	см	см

4. 2 см, 3 см, 5 см урттай хэрчим зураарай.

5. Дүрсийн талыг хэмжиж, хүрээний уртыг олоорой.

$$\square + \square + \square = \square$$

6. 10 см хэрчим зураад, тэнцүү биш 2 хэсэгт хувааж, боломжийг бичээрэй.

Аливаа юмсын уртыг хэмжихгүйгээр жиших, гарын доорх зүйлсээр хэмжээг баримжаалах, шугамаар хэмжиж, сантиметрээр илэрхийлж сурахад туслаарай.

1.

х

Эрдэмгүй хүн харанхуй
Саргүй шөнө харанхуй
Хоньгүй хот харанхуй

2.

ш ө н ө

с а р г үй

х а р а н х уй

Бүтээсэн зүйр цэцэн үгээ бичээрэй.

Handwriting practice lines with slanted lines for tracing or writing practice.

3.

Дарааллаар бичээрэй.

2	ном	1	
4	баян	2	
1	Эрдэм	3	
3	Эрхэм	4	

4.

М С М Л Х
Х Л Ш С Ш

5.

дээлийн

• торог

• торго

уурга

уураг

• шидэх

6. Алийг нь сурч, хэвшүүлж байгаа вэ? Тэмдэглээрэй ☒.

Зөв
суудаг.

☐

Анхааралтай
хардаг.

☐

Анхааралтай
сонсдог.

☐

Хичээлээ
давтдаг.

☐

7. Багшийнхаа сургаалыг биелүүлдэг үү? Дугаарыг дугуйлаарай.

1.

Ном
уншаарай.

2.

Зөв
суугаарай.

3.

Аав ээжийнхээ
үгэнд ороорой.

4.

Даалгавраа
хийгээрэй.

5.

Найздаа
туслаарай.

6.

Анхааралтай
сонсоорой.

1. Хэдэн шүр байна вэ?

(шүр)

3. Жишээрэй.

6 < 9

7 < 5

10 < 18

4. Хүснэгтийг гүйцээж бичээд, тэгш тоог дугуйлаарай.

1				5					10
	12				16				

5. Мэдэгдэхгүй байгаа гишүүнийг олж бичээрэй.

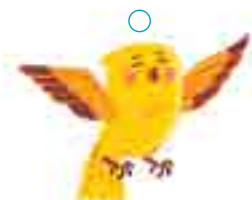
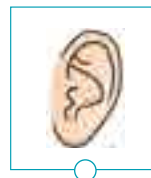
Нэмэгдэхүүн	5		8		7
Нэмэгдэхүүн		7	6	9	
Нийлбэрийн утга	9	10		14	15

6. Охин 12 цэцэг, хүү түүнээс 4-өөр цөөн цэцэг тарив. Хүү хэдэн цэцэг тарьсан бэ?

7. А, Б хэрчмийн уртыг хэмжиж бичээд, тэнцүү хэрчим зураарай. см

А Б

8. Зөв холбоорой.

1. Ажиглаад, үг бүтээж бичээрэй.

3з

2.

жимсгэнэ

чацаргана

гүзээлзгэнэ

жүрж

3.

и ж и л

Эгшиг ■
Гийгүүлэгч ■

г

5.

3

6. Доорх үгийг дарааллаар нь зөв байрлуулан, зүйр цэцэн үг бүтээж бичээрэй.

☐ Суръя ☐ сонс ☐ гэвэл ☐ сур ☐ гэвэл ☒ 1 Мэдье

7.

8. Аль нь эрдэм номын тухай зүйр цэцэн үг вэ? Сонгоорой ☒.

☐ Эрлийг сургаар олдог
Эрдмийг хичээлээр сурдаг

☐ Хүн ахтай
Дээл захтай

9. Тохирох зурагтай холбоорой.

унаач хүүхэд

бөх

нум сум

мэргэн харваач

хурдан морь

зодог шуудаг

Би чадна

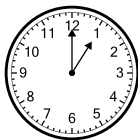
1. Тоон цувааг үргэлжлүүлээрэй.

25, 35, 45, ,

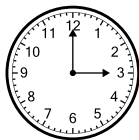
3. Мэдэгдэхгүй байгаа гишүүдийг нөхөж бичээрэй.

хасагдагч	58		87		78
хасагч		7	26	34	
ялгавар	21	40		54	15

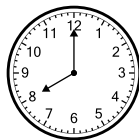
4. Хэдэн цаг болж байна вэ? Бичээрэй.

13:00

:

:

5. Дүрсийг ангилахдаа дугаараар ялган бичээрэй.

дөрвөлжин	дөрвөлжин биш

6. Малчин 64 хонь, 23 ямаатай бол нийт хэдэн малтай вэ?

Хонь ямаанаас хэдээр олон бэ?

7. Дараах зурагтай тохирох үгийг холбоорой.

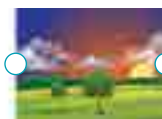
дулаан

сэрэх

хүйтэн

унтах

сэрүүн

эрдэмд шамдах

8. Тохирох үгийг нөхөж бичээрэй. (хумьж, дэлгэж, шувууд, одод)

Нар мандахад цэцэг дэлбээгээ, жиргэв.

Нар жаргахад цэцэг дэлбээгээ, түгэв.

Онго ба хамтан

Амьтад онго хладаг гэнэ.
Морь, котой, гадан, зэр, хэрэн,
сүүсэр онго хладаг. Зарим нь
зөвлөн нэгдэн, цуглан жинийг
хүлээн туула турэн, алаах
үлдэр шар, нэгдэн онго хамтан.
Зөгий хаман өгчөөр дуртан.

Жинс

Ажил, ажил, жүрж, гадна
зэрлийг жинс гэнэ. Харин
нэри, хад, төмөр, цэрийн
нүүд, илал, гадарлан, аны,
хүрээлэгэнэ зэрлийг жинсгэнэ
гэдэг. Жинс, жинсгэнэ хүний
эрийг мөндөг ашигтай.

Цаас

Бидний дэлхийн цаасыг
иш байсан зэрлийг ишдэг үү?
Цаасыг зуун настай модоор
хийдэг гэнэ. Модыг цаас болгох
нь иш иш хэдхэн өрнийн үр
дүү түүх дэлхийг галдарах

Монгол гэр

Монгол гэр нь дөрвөн цагийн
эрхэлтэд иш аж ахуй эрхлэн
хүүдэлж хамтад тогирсон
сүүд нь Овог багатай
малдай ишдэг, салхинд тогтох
баримт, эрийг мөндөг тогирсон

Өгөх авал

Хүнд нь өгөхдөг тулаах ба
хүүдэлж болохгүй. Салхи нь
раар өгч, авч болохгүй. Хайр,
хүтэл, сүх зэрлийг ишээр нь
харуулж гэнэ. Сав сүүдэр хүнд
өгөхдөг хэсгэн өгдөггүй гэнэ.

Урал төрлөө хэрлэ

Хавьд ишдэг авал өгөх гэнэ.
Би өгдөггүйн ач зүү нь иш.
Харин хэргийн зүү ишдэг нэгдэн
гэнэ. Хэргийн ишдэг зүү бид
хэргэ гэдэг. Бид хэргийг үзэгддэг
гэнэ.

Шувуу бүр бүр

Эрэл тэрлэл нэрлэл сүргээрэй
Зураг хэлрэл голд хурт хэрлэл
Буула бэл цэлэл ан чил буула
Ус нь бүрэлэнгэ Унзний сүргээр
тарал бүрэл Мэлэн тарла
төлөөрөл сайхан оролзол

Наадам

Жил бүрийн зун наадам
болдог Наадамд түүрдэн
норх уралдана. Бэл барил
дана. Сур харвана. Би норо
унав! Миний ах бэл барилдвал

Хүндэтгэл нь

Морьд хун гэрлэлхээ тосонд
их хүндэтгэдэг. Хүндэтгэл хний
агаан дээр тавина. Тосонд
цагталыг урналд өлрөл, уурла,
хөдөөд, шүүд, хэлбэртэй болон
хавчуурдаг. Энэ нь иймд бүх
хнийг дуудна гэж бэлтгэдэг.

Таван хоньд ил

Морь тэрлэл уур, тэнгэр хууа
таван хоньд ил гэж Морь, цэр
тэрлэл бод ил тэнгэр. Тэнгэр хууа
бэл ил гэдэг. Таван хоньд
налын илгэл илгэл асар ил.

Таван хоньд илгэл өлгөл.

Шувууны өд

Халигийн олон өдтэй шувуу
бэл хун нил. Хун хорин таван
найна өрлөл өдтэй бөлөөд ил
дигд нь цөөн, хууу талд ил
олонх нь байдал хэнэ. Талтаанд
хууу илгэл, хууу өд байдал.

Цас ил

Цас дун цагаан онголтэй
Цас өвөл өрж, хавар хайна
Цастай цуг ил галам харвал
цасан шувуу болдог. Саллинд
түүрдэн нэл дор тосгонд зүүрэн
цасын хуууар гэнэ.

Ном

Ном унших сайхан. Номоос их зүйлийг мэдэж авдаг. Ном их уншвал ухаан нэмнэ. Олон төрлийн ном байдаг. Номоо сайн уншаарай. Номтой нөхөрлөвөл олон зүйлийн учрыг танин мэднэ. Ном уншихад дэлхийг тойрч, далайг гатлах шиг болдог.

Ус

Ус байгаль дээр гурван төлөв шинжтэй байдаг. Ус хөлдөж мөс болно. Энэ хатуу төлөв юм. Харин мөс хайлж ус болно. Энэ шингэн төлөв билээ. Ус буцалж, уур болох нь хийн төлөвт шилжиж байгаа юм.

Алим

Алим нь дэлхийд хамгийн өргөн тархсан жимсний төрөл юм. Алимны модонд ургах бөгөөд боловсорч гүйцсэн алим улаан, ногоон, шар, бор гэх мэт өнгөтэй байна. Алимны мод нь намар болоход навчаа гөвөх ба өтгөн саглагар мөчиртэй.

Халуун орон

Халуун оронд жилийн дөрвөн улирал байдаггүй. Тэнд үргэлж халуун бас хур бороо элбэгтэй байдаг. Агаар нь халуун чийглэг байна. Халуун оронд маш олон төрлийн ургамал, амьтад элбэг. Хүмүүс нь модны мөчир, навчаар сууц барьж амьдардаг.

Эрдэм ном

Эрдэм номыг эрхэмлэн сурах нь хүүхэд бидний үүрэг. Эрдэм ном сурсан хүн сайхан амьдарна. Эрдэм номыг хичээл зүтгэлээр сурна. Эрдэмтэй хүн улсын чимэг, эвтэй хүн олны чимэг гэдэг сайхан сургаал байдаг.

Гол мөрөн

Манай оронд гол мөрөн олон. Орхон, Онон, Туул голууд байдаг. Хавар гол мөрний мөс хайлж, ус урсана. Бид зун голын усанд шумбах дуртай. Гол мөрний ус намуухан урсгалтай. Голд загас жараахай элбэг. Бид өдөр бүр голоос ус зөөдөг. Өвөө голын усаар малаа услав.

Дэлхий

Бидний оршин байгаа дэлхий маань бөмбөрцөг хэлбэртэй. Дэлхий ус ба хуурай газар гэсэн хоёр хэсгээс тогтоно. Их хэмжээний хуурай газрыг тив гэдэг. Манай дэлхий таван тив, дөрвөн том далайтай.

Булаг

Газрын гүнээс газрын гадарга дээр ундрал гарч ирсэн усыг булаг гэнэ. Манай оронд булаг шанд элбэг. Булаг шандын усыг хүмүүс шууд авч ашигладаг. Булгийн ус тунгалаг байдаг. Хүмүүс бид булаг шандаа хайрлан хамгаалах учиртай.

Ургамал

Ургамал олон янз байдаг. Ургамлыг модлог, сөөглөг, өвслөг гэж ангилна. Ургамал хөрсөнд ургана. Хөрсөнд байгаа шим тэжээлийг үндсээрээ дамжуулан авдаг. Ургамлын амьдралд ус, агаар, гэрэл чухал үүрэгтэй билээ.

Сүү цагаан идээ

Гүүний сүүгээр айраг исгэнэ. Ингэний сүүгээр айраг, цэгээ исгэхээс гадна цай сүлж, аарц буцалгаж, ааруул тавьдаг. Үхрийн сүүгээр цай сүлж, өрөм, цөцгийн тос гаргаж, ааруул тавьж, бяслаг шахаж, тараг бүрж иддэг. Сүү цагаан идээ нь амин дэмээр баялаг.

Гацуур

Өвлийн улиралд ургамлын өсөлт зогсож, модод навчаа гүвж нүцгэрдэг. Харин гацуур мод ногооноороо үлддэг. Гацуур мод бүдүүн голчтой. Гацуур ойролцоогоор 140 жил амьдардаг урт настай ургамал юм. Гацуур модоор цаас, торго даавуу, хөгжмийн зэмсэг хийдэг.

Тахь

Эрээн тахь хар, цагаан судалтай онцлог зүсээрээ хамгийн их алдаршсан. Эрээн тахь бүрийн судал өөр өөр байдаг. Янз бүрийн тоо толгойтой сүргээр амьдарна. Эрээн тахь судалтайн зэрэгцээ, босоо дэлтэй.

Зүйр цэцэн үг

Аргыг олбол бэрхийг давна. Бурууг хэлж зөвийг сонс. Дуслыг хураавал далай, дуулсныг хураавал эрдэм. Ихийг санахаар багыг сана. Ороо морийг уургаар, ууртай хүнийг аргаар.

Жүрж

Жүрж бол жимсний нэг төрөл. Жүрж исгэлэн амттай, шүүслэг жимс. Жүржээр жимсний шүүс хийхээс гадна хоол амталдаг. Жаргал эгч жүржний шүүс хийлээ. Жүржтэй ундаа сайхан амттай.

Аялал

Манай ангийнхан аяллаар явав. Өндөр модод салхинд найгаж байлаа. Бид ойд хөөрхөн хэрэм харав. Хэрэм нэг модноос нөгөө мод руу дүүлэн наадна. Ойд тоншуул, хөхөө, шаазгай, хөх бух зэрэг олон янзын шувуу байлаа.

Монгол дээл

Ээжийн оёсон шинэхэн дээл
Эвсээрхэн хөнгөхөн хөөрхөн дээл
Тоног эмжээр нь зохисон дээл
Товч шилбэ нь тохирсон дээл
Тоос шороон дээр хөрвөөгүй дээл
Тос өөхөнд шүргэмгүй дээл
Хийсэн эд нь хиргүй байх
Хийлгэсэн эзэн нь хийморьлог яваг гэж
Ачит ээжийн минь ерөөсөн дээл
Айлын эгчээр мялаалгасан дээл
Т.Жамъянсүрэн

Би монгол хүн

Аргалын утаа боргилсон
Малчны гэрт төрсөн, би
Атар хээр нутгаа
Өлгий минь гэж боддог
Цэнхэр манан суунагласан
Алсын барааг ширтээд
Цэлгэр сайхан нутгаа
Сэтгэл бахдан харахад
Үлээж байгаа салхи нь
Үнсээд ч байгаа юм шиг
Өршөөлт ээжийн минь гар
Илээд ч байгаа юм шиг
Энэрэнгүй сайхан санагдахад
Элэг зүрх минь догдолж
Хосгүй баярын нулимс
Хоёр нүдийг минь бүрхдэг...
Ч.Чимэд

Гучин таван найз

Алтан номын үсэг бид
Ах дүү гучин тавуулаа
Эрдэм номын үсэг бид
Эгч дүү гучин тавуулаа
Үсэг бид эвтэй
Үйлс зорилго нэгтэй
Үсэг бүхэн тустай
Үг бүтээх хувьтай
Ж.Дашдондог